

Pomagamy

sobie w pracy

Kwartalnik instrukcyjno-metodyczny

NR 1/1974

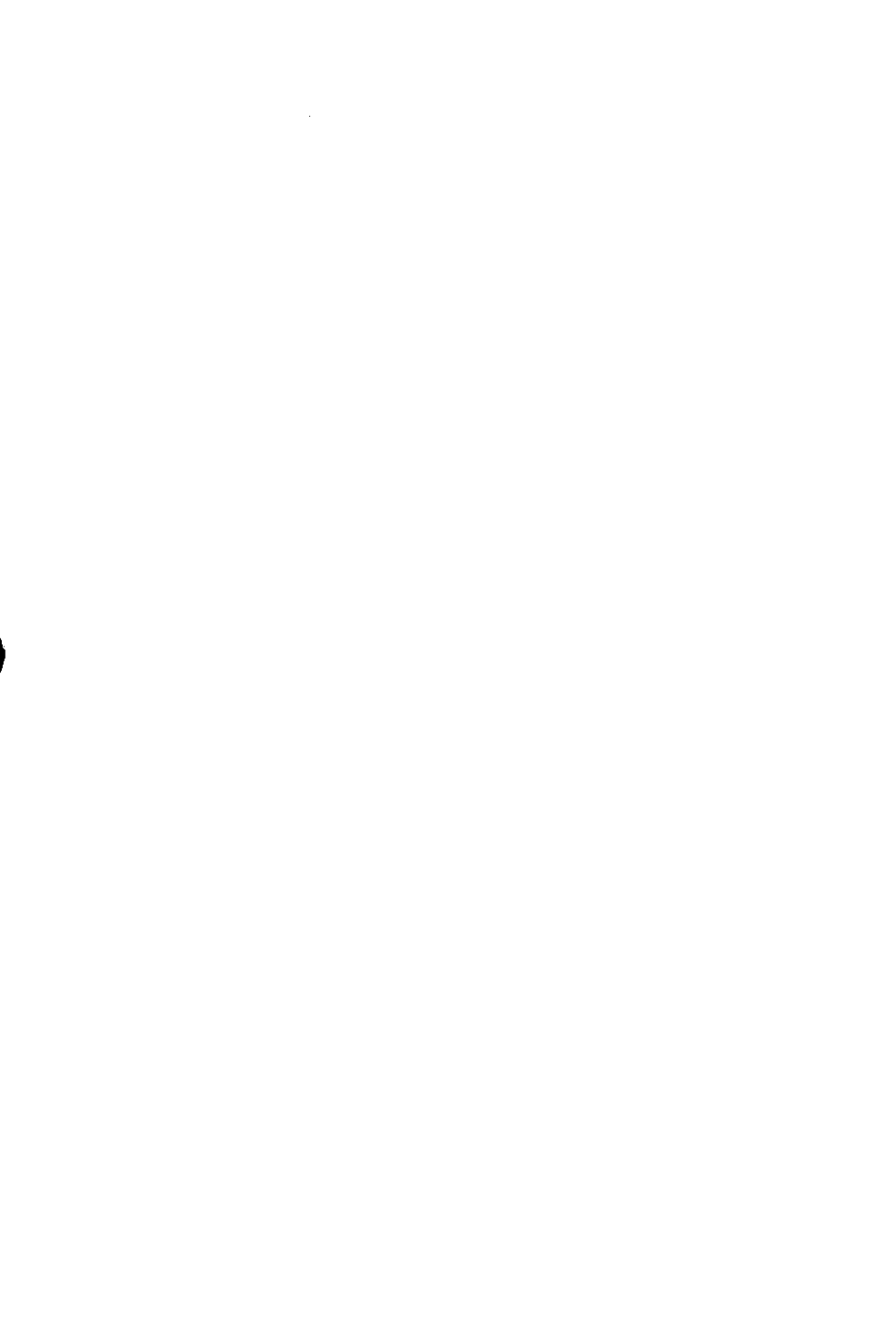
ZESPÓŁ REDAKCYJNY

WBP Katowice — **Andrzej Korzon, Gabriela Ociepka, Halina Balaszczuk,
Elżbieta Fragstein**

WiMBP Opole — **Danuta Branicka, Mieczysław Faber, Teresa Jarząbek,
Janina Kościów, Ireneusz Chudy.**

SPIS TREŚCI NR 1/74

1. Z. Żmigrodzki — Bibl. Polit. Częstochowa	
Formy informacji o nowościach literatury zagranicznej i źródła jej nabycia	5
2. Z. Żmigrodzki — Bibl. Polit. Częstochowa	
Urządzenia techniczne w pracy bibliotek	10
3. A. Radziszewska — WBP Katowice	
Szukamy informacji o PRL (Konkurs dla młodzieży)	17
4. T. Jarząbek — WiMBP Opole	
XXX-lecie Polski Ludowej. Lekcja biblioteczna	21
5. WiMBP Opole	
„Moja Ojczyzna”. Konkurs	26
6. A. Radziszewska — WBP Katowice	
Dyskusja nad książką Tadeusza Konwickiego „Nic albo nic”	29
7. J. Kościów — WiMBP Opole	
10 lat „Nieprzetartych szlaków” (1963-1973). Spotkania autorskie na Opolszczyźnie	31
8. WiMBP Opole	
Opinie bibliotekarzy o „Pomagamy sobie w pracy”	36
9. Tworzymy kartotekę zawartości „Pomagamy sobie w pracy”	39
10. WBP Katowice	
Informacja o zakończeniu I-szego etapu współzawodnictwa „Moja biblioteka pomaga kształcącym się”	41
Regulamin II-go etapu współzawodnictwa	41
11. WiMBP Opole	
Sprawy bibliotek i czytelnictwa na Śląsku Opolskim — na łamach prasy	43
12. H. Balaszczuk — WBP Katowice	
Literatura dla dzieci — tematem seminarium	44
13. J. Kościów — WiMBP Opole	
Nowości o Śląsku	46
14. Wieści z bibliotek	47

Formy informacji o nowościach literatury zagranicznej i źródła jej nabycia

W miarę rozwoju postępu technicznego, specjalizacji przemysłu i intensyfikacji badań naukowych, wzrasta zapotrzebowanie na zagraniczną literaturę naukową i techniczną. Uzyskaniem jej interesują się w pierwszym rzędzie biblioteki i ośrodki informacji, służące swoimi zbiorami coraz szerszym kręgom użytkowników i opracowujące różne formy serwisów informacyjnych (kart dokumentacyjnych, informacji ekspresowych, przeglądów dokumentacyjnych i syntetycznych oraz zestawień tematycznych) na podstawie oryginalnych dokumentów. Rośnie również liczba pracowników nauki oraz specjalistów zatrudnionych w przemyśle i innych dziedzinach działalności praktycznej, którzy gromadzą w swoich prywatnych zbiorach ważniejsze publikacje z zakresu własnych zainteresowań. W związku z tym, bardzo poważnym problemem, jaki staje przed organizatorami informacji naukowej, jest rozpowszechnienie wiadomości o nowych wydawnictwach zagranicznych i maksymalne ułatwienie ich nabycia w ramach istniejących możliwości, przez informację o instytucjach prowadzących sprzedaż literatury zagranicznej i przyjmujących zamówienia importowe oraz o formach przygotowania dezyderatów.

W Polsce nie ma wydawnictwa centralnie rejestrującego i omawiającego najnowsze publikacje zagraniczne, na wzór radzieckiego „Novyje knigi za rubezom” *). Zresztą przydatność informacyjna takiego wydawnictwa jest względna z powodu długiego stosunkowo czasu opracowania, wpływającego na dezaktualizację materiałów. Istnieje natomiast szereg innych form i możliwości gromadzenia informacji o zagranicznej produkcji wydawniczej. Należą do nich:

- zagraniczne bibliografie prospektywne, tj. zapowiedzi wydawnicze, za pomocą których można zamawiać książki przed ich wyjściem z druku (np. „Novyje knigi” — ZSSR, „Nova” — NRD);
- zagraniczne bibliografie bieżące (narodowe), przynoszące opisy nowych wydawnictw, a także publikacje nie przeprowadzane przez handel księgarski (np. „Kniznaja letopis”, „Deutsche Nationalbibliographie”);
- wydawnictwa informacyjne specjalne, zawierające m.in. wiadomości o nowych publikacjach z określonej dziedziny nauki czy techniki (np.

*) Przedsiębiorstwo „Ruch” wydaje jedynie biuletyn prezentujący nowe tytuły czasopism zagranicznych.

wydawnictwa branżowych ośrodków INTE);

- publikowane w czasopismach naukowych i technicznych przeglądy nowości wydawniczych;
- katalogi, biuletyny i prospekty zagranicznych wydawców, nadsyłane do bibliotek i księgarń;
- katalogi, biuletyny i oferty księgarń krajowych, prowadzących sprzedaż książek importowanych (np. tygodnik „Wiadomości OR PAN”);
- wykazy nabytków dużych bibliotek i ośrodków informacji;
- regularne przeglądanie nowości prezentowanych przez księgarnie wydawnictw importowanych i Ośrodek Rozpowszechniania Wydawnictw Naukowych PAN w Warszawie (OR PAN organizuje co tydzień zmniejszoną wystawę nowości oraz wystawy specjalne);
- zwiedzanie dorocznych Międzynarodowych Targów Książki w Warszawie oraz wojewódzkich ekspozycji uzyskanych po Targach przez księgarnie wydawnictw, tzw. kiermaszy, na których prowadzi się sprzedaż.

Na podstawie posiadanych informacji wydawniczych, które powinny obejmować nazwisko autora i tytuł książki, a także nazwę i siedzibę wydawnictwa, rok wydania i cenę w obcej walucie (brak pełnych danych może uniemożliwić realizację dezyderatu), można dokonać zakupu (jeżeli potrzebna książka jest w kraju do nabycia) względnie zamówienia importowego. Zamówień importowych na wydawnictwa z krajów tzw. strefy dolarowej (kapitalistycznych) mogą dokonywać w zasadzie tylko instytucje dysponujące przyznanymi na ten cel przez jednostki nadrzędne funduszami dewizowymi (tzw. pułą dewizową na zakup książek). Zamówienia na wydawnictwa ze Związku Radzieckiego i krajów demokracji ludowej przyjmowane są bez ograniczeń. W ostatnich latach księgarnie wydawnictw importowanych przyjmują także, w ograniczonym zakresie, zamówienia na wydawnictwa ze strefy dolarowej od instytucji i osób nie dysponujących pułą dewizową, nie gwarantując jednak realizacji tych zamówień. Trzeba zwrócić uwagę, że okres oczekiwania na książkę zamówioną w drodze importu trwa stosunkowo długo, przeciętnie około 6 miesięcy, niektóre znacznie dłużej.

Zamówienia importowe przyjmują :

- P.P. „Składnica Księgarska”, Ekspozytura Wydawnictw Importowanych, ul. Targowa 82, 03-448 Warszawa;
- Ośrodek Rozpowszechniania Wydawnictw Naukowych PAN, Pałac Kultury i Nauki, 00-901 Warszawa;
- P.P. „Dom Książki” w m.st. Warszawie, Dział Organizacji i Techniki Obrotu, ul. Jasna 26, 00-054 Warszawa;
- P.P. „Dom Książki” w m.st. Warszawie; Księgarnia „Kosmos”, al. Ujazdowskie 16, 00-478 Warszawa;
- P.P. „Dom Książki” w m.st. Warszawie, Księgarnia „Logos”, adres j.w.

- P.P. „Dom Książki”, księgarnie wydawnictw importowanych (44 księgarnie w dużych miastach, z których najszerszą działalność prowadzą księgarnie w Krakowie, Łodzi i Wrocławiu);
- Międzynarodowe Kluby Prasy i Książki w Warszawie i innych miastach;
- Ośrodki Kultury CSRS, NRD i WRL w Warszawie;
- Biuro Zamówień na Międzynarodowych Targach Książki w Warszawie (przyjmuje zamówienia tylko na tytuły eksponowane na Targach).

W przyjmowaniu i realizacji zamówień obowiązują pewne wytyczne.

Oto najważniejsze z nich:

- zamówienia w ramach puli dewizowej składa się na numerowanych fiškach (w kilku egz.) w „Składnicy Księgarskiej” lub OR PAN, w zależności od tego, gdzie ulokowano pulę: biblioteki i ośrodki INTE resortów gospodarczych — w „Składnicy”, biblioteki szkół wyższych i PAN — w OR PAN, biblioteki publiczne w M.K. i Szt.;
- pierwszeństwo w otrzymaniu zamówionych książek ze strefy dolarowej mają placówki dysponujące pulą dewizową;
- zamówienia osób prywatnych na wydawnictwa ze strefy dolarowej realizowane są w dalszej kolejności, po zamówieniach instytucji;
- przy zamówieniach na wydawnictwa radzieckie, realizację gwarantuje jedynie złożenie zamówień na podstawie „Novych knig”; po upływie 3 miesięcy od ukazania się książki, składanie zamówień jest z reguły bezcelowe wobec wyczerpania nakładu;
- tylko zamówienia importowe składane w pierwszych miesiącach mają szanse realizacji w danym roku.

Dla pełnego wykorzystania istniejących w zakresie nabywania literatury zagranicznej możliwości, należy:

- zapewnić sobie możliwość stałego przeglądania zapowiedzi wydawniczych ZSRR i NRD i na ich podstawie składać w oznaczonym terminie zamówienia;
- korzystać bieżąco z „Wiadomości OR PAN” oraz innych biuletynów i ofert krajowego handlu książką importowaną;
- nawiązać kontakty z najważniejszymi wydawcami zagranicznymi w celu otrzymania od nich katalogów i prospektów;
- przeglądać bibliografie i czasopisma przynoszące wiadomości o nowych wydawnictwach zagranicznych oraz wykazy nabytków bibliotek i ośrodków informacji;
- zapoznawać się w miarę możliwości systematycznie z nowościami oferowanymi przez największe księgarnie prowadzące sprzedaż książek zagranicznych: OR PAN, „Kosmos” i „Logos”, księgarnie wydawnictw importowanych w Krakowie, Łodzi i Wrocławiu, Kluby Międzynarodowej Prasy i Książki;
- zwiedzać Międzynarodowe Targi Książki w Warszawie i składać zamówienia na interesujące eksponaty w jak najkrótszym terminie (ko-

leżność zamówienia decyduje o otrzymaniu książki).

Dla uporządkowania spraw związanych z poszukiwaniem i gromadzeniem literatury zagranicznej, zwłaszcza przez biblioteki i ośrodki informacji, jest wskazane :

- założenie kartoteki dezyderatów z opisami poszukiwanych książek, uwzględniającymi m.in. miejsce i rok wydania, nazwę wydawnictwa, objętość i cenę ;
- gromadzenie w uporządkowanym zbiorze katalogów i innych informacji wydawców zagranicznych ;
- przygotowanie powielonych druków zamówień w celu możliwie szybkiego ich składania w odpowiedzi na oferty handlu ;
- utrzymywanie stałej łączności ze specjalistami (pracownikami nauki, wybitnymi praktykami), mogącymi udzielić konsultacji w sprawach selekcji wydawnictw zagranicznych.

Przedstawione formy informacji o zagranicznych nowościach wydawniczych i drogach ich uzyskania dotyczą głównie książek oraz niektórych rodzajów dokumentów specjalnych, jak normy, patenty, przezrocza, taśmy magnetofonowe, i to tylko tych, które są rozprowadzane na międzynarodowym rynku księgarskim.

Jest natomiast rzeczą powszechnie wiadomą, że do najbardziej poszukiwanych obecnie źródeł informacji należą czasopisma oraz różne specjalne rodzaje publikacji, niedostępne w handlu księgarskim a rozprowadzane w drodze wymiany lub darów dla ograniczonego kręgu odbiorców, np. uczestników konferencji naukowych.

Jeżeli chodzi o prenumeratę czasopism zagranicznych z krajów strefy dolarowej, to jest ona możliwa jedynie dla instytucji posiadających pulę dewizową w Przedsiębiorstwie Kolportażu Wydawnictw Zagranicznych „Prasa-Książka-Ruch”, w ograniczonej ustalonym limitem liczbie tytułów. Pozostałe czasopisma zagraniczne można prenumerować dowolnie, w miarę potrzeb i posiadanych funduszy. Biblioteki i ośrodki informacji powinny szczególnie pilnie śledzić zmiany na rynku wydawniczym czasopism, analizować nowe tytuły i corocznie, przed złożeniem zamówienia, dokonywać dostosowanych do potrzeb użytkowników zmian i uzupełnień w prenumeracie. Źródłem informacji o nowych tytułach czasopism jest specjalny biuletyn „Ruchu”, sygnalizują je również czasopisma naukowe i fachowe. Wydawcy zagraniczni reklamują je w prospektach, a także przez nadsyłanie numerów okazowych. Szczegółowe informacje o zagranicznych czasopismach i innych wydawnictwach ciągłych można znaleźć w specjalnych bibliografiach, z których najważniejsze to: „Ulrich's International Periodical Directory” (USA), „World List of Scientific Periodicals” (Anglia) i „Letopis. periodiceskich izdanij SSSR” (ZSRR).

Niektóre kraje (np. NRD) wydają corocznie katalogi czasopism dostępnych w prenumeracie, również „Ruch” publikuje katalogi czasopism krajów socjalistycznych.

Wydawnictwa zagraniczne niedostępne w prenumeracie i handlu księgarskim (czasopisma specjalistycznych placówek naukowych i firm przemysłowych, sprawozdania z prac naukowo-badawczych, referaty wygłoszone w toku konferencji, dysertacje itp.) są niekiedy bardzo trudne do uzyskania. Często jednym środkiem ich zdobycia jest wymiana wydawnictw z zagranicznymi instytucjami, którym można oferować w zamian zarówno publikacje macierzystej instytucji, jak i książki czy czasopisma krajowe specjalnie w tym celu kupowane względnie prenumerowane. Ta forma uzupełnienia zbiorów literatury zagranicznej jest jeszcze w Polsce stosunkowo mało rozwinięta, podczas gdy w niektórych innych krajach socjalistycznych, np. w Czechosłowacji, przynosi duże korzyści, zwiększając w dwójnasób nabytki w stosunku do uzyskanych drogą zakupu.

Prowadzenie wymiany wymaga przygotowania wzorów korespondencji przynajmniej w dwóch językach obcych (angielskim i rosyjskim): propozycji nawiązania stosunków wymiennych, list wydawnictw oferowanych i poszukiwanych, potwierdzeń odbioru, reklamacji. Warunkiem powodzenia zagranicznej wymiany wydawnictw jest dobra orientacja w specjalności i zainteresowaniach placówek zagranicznych (wybór właściwych partnerów) oraz regularne przysyłanie publikacji w ramach wymiany, co zachęca stronę przeciwną do aktywnego udziału. Pożądane jest pozyskanie kontaktów wymiennych w krajach publikujących szczególnie wartościowe opracowania w językach powszechnie znanych.

Istnieją również — w ograniczonym zakresie — możliwości uzupełniania zbiorów literatury zagranicznej drogą darów. Zakłady przemysłowe całego świata wysyłają, na ogół nieodpłatnie, swoje katalogi i czasopisma firmowe (np. firmy: Mitsubishi w Japonii, Krupp i Thyssen w NRF, Sulzer w Szwajcarii). Na dary tego rodzaju mogą liczyć większe biblioteki specjalne i ośrodki INTE. Zakłady przemysłowe i różne instytucje, a także placówki biblioteczno-informacyjne, otrzymują również od czasu do czasu z zagranicy w formie darów nie zapowiedzianych książki, czasopisma i inne dokumenty. Są to jednak dary przypadkowe i nie zawsze dostosowane do potrzeb. Literatura zagraniczna uzyskiwana drogą wymiany przez ośrodki centralne, np. Centrum INTE, przekazywana jest niekiedy bibliotekom i ośrodkom stosownie do ich specjalności. Warunkiem korzystania z tych świadczeń jest efektywne zaspokajanie przez obdarowywane placówki potrzeb szerokich kręgów użytkowników.

Trzeba stwierdzić, że w aktualnie istniejącej sytuacji, zarówno informacja o nowościach literatury zagranicznej, jak i możliwości jej nabycia, pozostawiają wiele do życzenia. Do najpilniejszych postulatów w tych sprawach należą:

- przyśpieszenie realizacji zamówień importowych, które powinny być załatwiane w nieprzekraczalnym terminie 3 miesięcy, przyjętym w międzynarodowym handlu księgarskim;
- rozpoczęcie wydawania specjalnego czasopisma informacyjnego, sygnalizującego nowości literatury zagranicznej (nowe książki i czasopisma);

- opracowanie i wydanie informatora o księgarniach i innych placówkach prowadzących sprzedaż wydawnictw importowanych, zawierającego informacje o trybie składania zamówień ;
 - rozszerzenie akcji informacyjnej o znajdujących się w sprzedaży książkach zagranicznych ;
 - powołanie do życia, wzorem niektórych innych krajów socjalistycznych, ośrodka centralnego zajmującego się zaopatrzeniem bibliotek i ośrodków informacji w wydawnictwa rozprowadzane poza handlem księgarskim ;
 - rozwinięcie propagandy wymiany wydawnictw z zagranicznymi bibliotekami i ośrodkami INTE przez opracowanie i wydanie informatora o instytucjach, mogących nawiązać kontakty wymienne.
-

Zbigniew Żmigrodzki

Bibl. Politechniki

Częstochowa

Urządzenia techniczne w pracy bibliotek

Dokonująca się współcześnie modernizacja bibliotek, której celem jest przystosowanie tradycyjnej instytucji, jaką jest biblioteka, do nowych potrzeb społecznych w zakresie informacji naukowej, masowej oświaty i działalności kulturalno-wychowawczej, obejmuje dwa główne kierunki rozwoju:

- racjonalizację pracy bibliotecznej przez jej naukowe organizowanie;
- mechanizację pracy bibliotecznej, tj. wprowadzanie środków technicznych, redukujących i uiatwiających niektóre czynności, w celu zwiększenia potencjału siły roboczej.

Obydwa kierunki są współzależne; realizacja pierwszego z nich uwarunkowana jest w dużym stopniu efektami drugiego.

Muszą im towarzyszyć właściwe rozwiązania takich problemów, jak podstawy prawno-organizacyjne działalności bibliotecznej, kształcenie kadr, budownictwo bibliotek.

Mechanizacja pracy, bibliotecznej zmierza poprzez etapy pośrednie do automatyzacji części lub całości procesów bibliotecznych, co umożliwiają nowe rodzaje nośników informacji (elementy pamięci komputerów) i dostosowane do nich kompleksy urządzeń. Do podstawowych zadań krajowego systemu bibliotecznego należy sprawne zorganizowanie zaopatrzenia w potrzebne urządzenia techniczne i informacji o nich na użytek wszystkich

zainteresowanych. Pod tym względem spotykamy dwa zasadnicze rodzaje rozwiązań :

- wolny rynek konkurujących ze sobą producentów, specjalizujących się w wytwarzaniu określonych rodzajów urządzeń (kraje kapitalistyczne);
- koordynowane produkowanie sprzętu i sprowadzanie go z zagranicy i wprowadzanie do sprzedaży przez powołane w tym celu centralne placówki państwowe (kraje socjalistyczne).

Niezbędne są przy tym prace badawczo-projektowe, mające na celu udoskonalenie istniejących i proponowanie nowych modeli środków technicznych. Prowadzący je powinni ściśle współdziałać z bibliotekarzami-praktykami.

Jako przykład korzystnego uregulowania sprawy zaopatrzenia bibliotek w sprzęt i urządzenia techniczne można podać powołanie do życia w r 1970 dekretem Rady Ministrów Rumuńskiej Republiki Socjalistycznej ośrodka świadczeń na rzecz bibliotek, którego centrala mieści się w stolicy kraju, zaś 19 filii na prowincji. Ośrodek ten ma wprawdzie szersze zadania (m.in. także dostarczanie bibliotekom wydawnictw ukazujących się poza handlem księgarskim), jednak jako wyspecjalizowany gwarantuje należytą znajomość potrzeb obsługiwanych placówek. Bezplanowe i nieskoordynowane zaopatrzenie prowadzi do chaosu i strat gospodarczych, opóźnia modernizację, podnosi koszty. Typowe zjawiska w tego rodzaju sytuacji, to brak producentów poszukiwanych urządzeń, nieekonomiczne indywidualne zlecenie produkcji powszechnie używanego sprzętu, niska jakość wykonania i materiałów.

W Polsce centralnym dystrybutorem stosowanego w pracy bibliotek i ośrodków informacji sprzętu technicznego jest Przedsiębiorstwo Obrotu Maszynami i Urządzeniami Biurowymi „Maszyny Biurowe” w Warszawie, z 10 filiami w dużych miastach. *)

Dział informacji przedsiębiorstwa udziela odpowiedzi na zapytania telefoniczne i pisemne; niestety, katalogi wydawane są rzadko i w sposób nie zapewniający ich szerszej dostępności. Funkcjonuje również związany z przedsiębiorstwem ośrodek badawczo-rozwojowy środków organizacyjno-technicznych w Radomiu. W listopadzie 1972 r. zorganizowano staraniem SIMP w Warszawie konferencję pod hasłem „Środki organizacyjno-techniczne warunkiem wdrożenia nowoczesnej organizacji”, z okazji której ośrodek opracował katalog — zestaw produkowanych w kraju i importowanych urządzeń, możliwych do nabycia za pośrednictwem przedsiębiorstwa. Trzeba jednak zwrócić uwagę na fakt, że wobec ograniczonej podaży i limitowanych dostaw, składane zamówienia są niejednokrotnie realizowane dopiero po upływie dłuższego czasu.

*) Działalność przedsiębiorstwa uzupełniają: Centrala Techniczna, Warszawa, ul. Flory 9 (niektóre rodzaje sprzętu zmechanizowanego) i Centrala Techniczno-Handlowa „Foto-Kino-Film”, Warszawa, ul. Foksal 18 (sprzęt fototechniczny).

Działalność przedsiębiorstwa „Maszyny Biurowe” i związanego z nim ośrodka badawczego należy uznać za korzystną dla bibliotek.

Nie zaspakaja ona wszakże istniejących potrzeb, ze względu na:

- niedostateczną specjalizację w sprawach urzędzeń bibliotecznych i informacyjnych;
- brak należytej kontroli jakości rozprowadzanego sprzętu;
- zbyt niskie w stosunku do potrzeb moce produkcyjne producentów, ograniczone możliwości importowe przy nie zawsze celowym wyborze artykułów importowanych (np. zupełne pominięcie kopiarek do kart katalogowych).

Bardzo poważne zastrzeżenia budzą również formy informacji o oferowanym sprzęcie: brak wystaw i pokazów, katalogów, prospektów itp. Dopóki nie nastąpi powołanie do życia specjalnego ośrodka zaopatrzenia bibliotek (mógłby on objąć zakresem swego działania także sprawy wszelkich materiałów bibliotecznych), jedynie możliwą formą udoskonalania organizacyjnego spraw zaopatrzenia w sprzęt i środki organizacyjno-techniczne mające służyć modernizacji bibliotek, jest akcja informacyjna prowadzona przez Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich i ośrodki instrukcyjno-metodyczne w bibliotekach, ponieważ z powodu słabości resortowych komórek zarządzających bibliotekami nie można liczyć z tej strony na żadną realną pomoc.

Jak dotąd, akcja ta nie może również poszczycić się większymi sukcesami; należą do nich: ogólnokrajowa wystawa sprzętu zorganizowana przez okręg szczeciński SBP w 1968 r. (i katalogi opublikowane w dwóch wydaniach — w r. 1968 i 1970), obejmujące tylko wyroby producentów szczecińskich. Komisja Mechanizacji i Racjonalizacji Pracy Bibliotecznej, działająca w obecnej kadencji Zarządu Głównego SBP, wyłoniła zespół do spraw sprzętu i wyposażenia bibliotek, działający pod przewodnictwem dr Zdzisława Piszczyka (Biblioteka Uniwersytecka w Warszawie). Zespół ten zamierza wydać w r. 1974 katalog sprzętu i urządzeń bibliotecznych produkowanych w kraju i za granicą (obecnie trwa gromadzenie materiałów) oraz zorganizować w miarę możliwości, prawdopodobnie w r. 1975, wystawę, przygotowuje również wnioski w sprawie importu niektórych, szczególnie pilnie potrzebnych środków technicznych.

Przeгляд dostępnych obecnie i pożądaných urządzeń, mogących znaleźć zastosowanie w pracy bibliotek, wypada poprzedzić zarysem sytuacji w przemyśle meblarskim i metalowym zaspokajającym potrzeby placówek biblioteczno-informacyjnych. Ogólnie stwierdzić trzeba, że Przedsiębiorstwo Zaopatrzenia Szkół „Cezas” z którego usług jako dystrybutora typowego sprzętu ogólnego przeznaczenia (regaly, krzesła, stoły, biurka, wieszaki itp.) placówki te z konieczności korzystają. Nie dostosowuje się do ich zmieniających się i rosnących potrzeb, nie ma też żadnego wpływu na produkcję. W rezultacie, nie mogąc nabyć nadających się do użytku mebli gotowych, biblioteki i ośrodki zmuszone są zlecać ich wykonanie różnego rodzaju zakładom państwowym i spółdzielniom, nie zawsze posiadającym doświadcze-

nie w tego rodzaju produkcji. Przedłuża to okres oczekiwania na sprzęt, podnosi koszty, prowadzi do nieudanych konstrukcji i wadliwego wykonania.

Producentami wytwarzającymi meble z różnych materiałów są najczęściej zakłady przemysłu terenowego, spółdzielnie (w tym często spółdzielnie zaopatrzenia i zbytu), warsztaty szkół zawodowych.

Stosunkowo rzadko wyroby ich oznaczają się połączeniem cech nowoczesnego przedmiotu użytkowego i wartości estetycznych. Bywają trudne do ustawienia w pomieszczeniu, niewygodne w eksploatacji. Nie ma możliwości dowolnego zwiększenia liczby elementów dla zmiany przeznaczenia i pojemności. Wyprodukowanie np. regałów do celów specjalnych napotyka na duże przeszkody (jako przykład można wymienić regały do czasopism bieżących). Ambitniejsze propozycje producentów są stosunkowo nieliczne.

Należą do nich :

- regały przesuwane (do zwartej magazynowania zbiorów) wytwarzane w Częstochowie przez Rzemieśniczą Spółdzielnię Zaopatrzenia i Zbytu „Rzemieślnik”;
- regały przesuwane, których produkcja ma być uruchomiona w Słupsku przez Zakłady Maszyn Biurowych „Predom-Metron”;
- regały metalowe do ustawiania segmentowego, przewidziane do produkcji w r. 1974 przez Spółdzielnię Zaopatrzenia i Zbytu „Usługa” w Olsztynie.

Urządzenia techniczne we właściwym tego słowa znaczeniu obejmują:

- środki transportu wewnętrznego, pionowego i poziomego: windy, transportery itp.;
- aparaturę reprograficzną i do reprodukcji nie utrwalonej: kamery mikrofilmowe, kopiarki i powielacze wraz z wyposażeniem dodatkowym oraz czytniki do mikroprodukcji (mikrofilmów i mikrofisz);
- aparaturę telekomunikacyjną: telefony i unifony, dalekopisy z przystawkami automatycznymi, telekopiarki;
- aparaturę audiowizualną: telewizory z przystawkami do wideopłyt i widoeokaset, magnetofony, gramofony, radioaparaty, projektory filmowe, diaskopy i episkopy;
- środki małej mechanizacji prac biblioteczno-informacyjnych: kopiarki do kart katalogowych, kartoteki płaskie, sortery do kart perforowanych i przeziernych;
- środki małej mechanizacji prac biurowych, maszyny do pisania (ręczne, elektryczne i automatyczne), kartoteki wiszące, sumatory, maszyny kalkulacyjne (ręczne, elektryczne i elektroniczne), datowniki, numeratory, zszywacze, dziurkacze, rozcinacze kopert;
- środki pomocnicze specjalne i ogólnego przeznaczenia: zestawki do książek, małe odkurzacze do celów bibliecznych (dostosowane do oczyszczania książek i kartotek), aparaty do konserwacji opraw, narzędzia introligatorskie i konserwatorskie, urządzenia do dezynfekcji

i osuszania książek, do klimatyzacji i wentylacji, podgrzewacze wody, suszarki do rąk i do rękawików.

Lista wymienionych środków organizacyjno-technicznych stosowanych w pracy bibliotek nie jest kompletna, może też być inaczej uporządkowana (np. kopiarki do kart katalogowych są także aparatami reprograficznymi, a telewizory i radioaparaty — urządzeniami telekomunikacyjnymi). Przyjęcie jednak jako podstawy podziału względu użytkowego wydaje się w tego rodzaju, mającym przeznaczenie praktyczne omówieniu, najbardziej wskazane.

Przyznać trzeba, że krajowy dystrybutor oferuje większość potrzebnych urządzeń, Zastrzeżenia może budzić fakt zupełnego braku niektórych z nich (kopiarek do kart katalogowych) oraz ograniczona liczba typów, przekreślająca praktycznie możliwości wyboru (w toku realizacji zamówień okazuje się nierzadko, że z dwóch przedstawionych modeli tylko jeden jest praktycznie do uzyskania).

W zakresie aparatów reprograficznych i pokrewnych urządzeń są dostępne :

- kamera mikrofilmowa „Dokumator” DA 7 Zeissa, umożliwiająca mikrofilmowanie dokumentów formatu A4-A0 na taśmie 35 mm. (cena około 180 tys. zł*);
- kamera do mikrofisz. przeznaczona do dokumentów o maksymalnym formacie A2 i grubości 100 mm (format mikrofisz — A6), cena j.w.;
- kopiarka do mikrofilmów „Dokumator”. cena 38 tys. zł.;
- czytnik do mikrofilmów „Dokumator” DL2, cena 13,5 tys. zł.;
- czytnik do mikrofilmów i mikrofisz „Dokumator” DL4, cena 28 tys. zł (bez wyposażenia);
- kserograf KB-1, kopiujący dokumenty formatu A4 na ogólnie dostępnym papierze, cena 14,8 tys. zł.;
- zestaw kserograficzny KS-2, umożliwiający kopiowanie dokumentów do formatu A2 (kopia do formatu A4) oraz wykonywanie matryc do powielacza offsetowego, cena 40 tys. zł.;
- zestaw kserograficzny KS-4, kopiujący dokumenty do formatu A1 i wykonujący matryce offsetowe. półautomatyczny, cena 194 tys. zł.;
- powielacz offsetowy „Rominox”, umożliwiający sporządzanie odbitek w większych nakładach (do 5 tys.) na papierze formatu A4, cena około 36 tys. zł.

Wzięto tu pod uwagę przede wszystkim urządzenia przydatne w bibliotekach, pomijając różne rodzaje kopiarek pracujących na specjalnych, przeważnie importowanych papierach (diazokoparki, fototermokoparki, koparki elektrostatyczne, termokoparki).

*) Dystrybucją kamer mikrofilmowych, czytników i innych urządzeń foto-technicznych zajmuje się Centrala Techniczno-Handlowa „Foto-Kino-Film” w Warszawie.

Należy również wspomnieć, że przewiduje się sprowadzenie do Polski czytnika kopiującego do mikrofisz (umożliwia otrzymywanie z mikrofisz kopii formatu A4 na specjalnym papierze) w cenie około 75 tys. zł. i czytnika składanego do mikrofisz, cena 5 tys. zł., waga 5 kg.

Zastosowanie tych urządzeń będzie możliwe u nas dopiero po powszechnym przyjęciu mikrofisz formatu A6, mieszczącej w 5 rzędach po 12 znaków reprodukcje 60 stron, jako podstawowego nośnika informacji w postaci wtórnej

Wyposażenie bibliotek w aparaturę telekomunikacyjną należy do pierwszoplanowych zadań w ramach unowocześniania bibliotek.

Musi ono przebiegać równomiernie w skali całego kraju, gdyż tylko rozbudowanie sieci połączeń przyniesie spodziewane efekty, szczególnie jeżeli chodzi o dalekopisy i telekoparki. Dużym i średnim bibliotekom potrzebne są wewnętrzne centrale telefoniczne, mniejszym — unifony (obecnie produkowane posiadają 7 połączeń). Biblioteki prowadzące rozwiniętą działalność informacyjną i wypożyczalnię międzybiblioteczną powinny zostać wyposażone w dalekopisy z nadajnikiem automatycznym. Do przyszłości należy jeszcze zastosowanie urządzeń telekopowych, przekazujących teksty na odległość, choć aparat tego rodzaju zaczęły produkować zakłady „Teletra” w Poznaniu (cena wynosi 280 tys. zł.).

Ponieważ urządzenia telekomunikacyjne korzystają z łączy sieci telefonicznej, ich instalacja wymaga odpowiedniej rozbudowy sieci, co nie zawsze ma miejsce. Dlatego trudności w sprawach aparatury telekomunikacyjnej polegają często nie tyle na nabyciu sprzętu, co na uzyskaniu przyłączenia do sieci publicznej I numeru (miejsca) w ogólnej centrali.

Wskazane więc jest długofalowe planowanie rozwoju wyposażenia biblioteki pod tym względem.

Aparatura audiowizualna różnego przeznaczenia jest stosunkowo łatwo w handlu dostępna, lecz nie pomyślano dotychczas o przystosowaniu jej dla bibliotek, które potrzebują:

- wmontowanych w specjalne lamy lub stoliki gramofonów i magnetofonów mono- i stereofonicznych do odbioru przez słuchawki;
- stereofonicznych odbiorników radiowych;
- łatwych w obsłudze rzutników i projektorów filmowych o niewielkim ciężarze i ograniczonych wymiarach;
- wideokaset lub wideopłyty oraz telewizorów do ich odtwarzania.

Odpowiednia adaptacja produkowanych urządzeń i uwzględnienie tych potrzeb w projektowaniu nowych, pozwolą bibliotekom rozbudować zbiory audiowizualne i rozszerzyć ich udostępnianie tak, aby w specjalnych pomieszczeniach można było słuchać muzyki z płyt i taśm, przyswajając sobie prawidłową wymowę języków obcych, poznawać treść prelekcji i audycji radiowych w związku z kształceniem się na różnym poziomie. Również film powinien stać się powszechnie stosowanym środkiem kulturalno-wychowawczego oddziaływania biblioteki, począwszy od informacji o niej samej i korzystaniu z jej zbiorów i usług, a skończywszy na obrazach o treści popularnonaukowej i fabularnej (dla dzieci).

Ze środków małej mechanizacji prac bibliotecznych największe zainteresowanie budzą kopiarki do kart katalogowych, których wprowadzenie do polskich bibliotek oznaczałoby zwolnienie sporej liczby pracowników zajętych dotąd przepisywaniem kart i skierowanie ich do innych prac. Niestety, jedynym osiągnięciem naszym w tym kierunku pozostaje ręczna kopiarka produkcji Rzemieślniczej Spółdzielni Zaopatrzenia i Zbytu „Budowa” w Szczecinie w cenie 480 zł (obecnie już nie wytwarzana). Prymitywna konstrukcja koparki nie pozwala na uzyskanie większych korzyści użytkowych.

Niektóre biblioteki stosowały, względnie stosują, do powielania kart katalogowych następujące kopiarki i inne urządzenia produkcji zagranicznej:

- mały powielacz szablonowy (adresarkę) „Prix 1000” produkcji NRD (firma S. Baumgart, Dresden, Ebertplatz 5), w cenie około 300 marek NRD, nie objęty eksportem;
- powielacz spirytusowy (adresarkę) „Adressette” produkcji NRF (Rena Büromaschinenfabrik, 8024 Deisenhofen bei Munchen), w cenie 80 marek zachodnioniemieckich;
- automatyczne maszyny do pisania „Optima” produkcji NRD, przeznaczone w zasadzie do współpracy z elektronicznymi maszynami cyfrowymi, w cenie do 280 tys. zł.

Występują również, mniej lub więcej udane, próby kopiowania kart na kserografach.

Urządzenia te nie są jednak odpowiednie do tych celów, choć przewyższają pod każdym względem kopiarke szczecińską.

Jedynym aparatem, spełniającym całkowicie wymagania bibliotek, jest amerykański „Mini-Graph”, produkowany przez firmę Weber Marking Systems Incorporated (adres: 711 W. Algonquin Rd., Arlington Heights, Ill. 60005), mającą m. in. swoje przedstawicielstwa w Austrii (firma Eichmüller) i NRF. „Mini-Graph” korzysta z energii elektrycznej i w ciągu minuty daje do 120 odbitek z jednej matrycy. Jego wymiary wynoszą 241 na 405 mm, waży 5,5 kg. Cena aparatu 275 dolarów. Ujemne strony tego urządzenia, to potrzeba specjalnych matryc (produkcję ich mogłyby rozpocząć Szczecińskie Zakłady Materiałów Biurowych pod warunkiem zagwarantowania większej liczby zamówień), tuszu i części zamiennych, a także kartonu o odpowiedniej grubości. Pokaz zastosowania „Mini-Graph” zorganizowała Biblioteka Główna Politechniki Krakowskiej; poza nią aparat ten posiada również Biblioteka WSP w Krakowie.

Aktualna sytuacja wymaga natychmiastowego wszczęcia prac nad opracowaniem krajowego modelu koparki tego typu, a dla zaspokojenia potrzeb dużych bibliotek trzeba zdecydować się na przejściowy import wybranego urządzenia lub przystosowanie fabryczne którejś z kopiarek kserograficznych, np. KB-1.

Analiza zaopatrzenia w środki techniczne i istniejącego pod tym względem położenia na rynku krajowym pozwala przedstawić następujące postulaty, których spełnienie będzie miało decydujące znaczenie dla przyspieszenia

modernizacji bibliotek :

- zorganizowanie pełnej i sprawnej informacji o urządzeniach technicznych dla bibliotek (katalogi, wystawy);
- odpowiednie do potrzeb wzmoczenie produkcji krajowej i importu najpotrzebniejszych środków (np. kopiarek do kart katalogowych);
- rozwój prac badawczo-projektowych, wprowadzanie do produkcji nowych, zróżnicowanych typów urządzeń do różnych celów;
- kontrola i podniesienie jakości produkowanych urządzeń;
- zapewnienie dostatecznej ilości materiałów niezbędnych do funkcjonowania urządzeń, takich jak: karty perforowane, taśma papierowa do perforacji, matryce, karty katalogowe, materiały fotograficzne, farby drukarskie;
- rozpoczęcie produkcji urządzeń i środków do dezynfekcji i konserwacji książek, do transportu wewnętrznego;
- rozwój środków telekomunikacji wewnętrznej i zewnętrznej oraz ich sieci;
- rozwój produkcji urządzeń audiowizualnych dostosowanych do celów bibliotecznych.

Zbigniew Zmigrodzki

Anna Radziszewska

WBP Katowice

Szukamy informacji o PRL

(Konkurs dla młodzieży)

Każdego z nas interesuje współczesne życie kraju. Często żmudnie szukamy materiałów na ten temat, zapominając, że wiele danych znaleźć można w najbliższej bibliotece.

Dzisiaj proponujemy podjęcie próby samodzielnego dotarcia do źródeł informacyjnych o Polsce. Umiejętność ta przyda się bardzo, zwłaszcza teraz w okresie obchodów trzydziestolecia PRL.

A więc „Szukamy informacji o PRL”. Do udziału w konkursie na ten temat zachęcamy przede wszystkim młodzież szkolną. Uczestnicy konkursu winni wykazać się umiejętnościami :

1. Korzystania z uproszczonych tablic klasyfikacji dziesiętnej w celu dotarcia do odpowiedniego działu w katalogu i księgozbiorze.
3. Wyszukiwania potrzebnych danych w księgozbiorze podręcznym i popularno-naukowym.

3. Wykorzystania czasopism jako źródła informacji.

4. Posługiwania się kryptobibliografią.

5. Sporządzania najprostszych zapisów

W związku z tym trzeba wyraźnie wyodrębnić kilka grup zadań konkursowych.

Uczestnik winien otrzymać przynajmniej po jednym zadaniu z każdej grupy. O zwycięstwie decyduje liczba uzyskanych punktów. Jeżeli kilku uczestników zdobyło tyle samo punktów, można wprowadzić nagrody równorzędne bądź też przydzielić dodatkowe zadanie, którego wynik zadecyduje o zwycięstwie.

A oto pytania konkursowe.

I. 1. Przeczytaj wywieszzone w Bibliotece tablice klasyfikacji dziesiętnej.

Wypisz, wraz z odpowiednikami liczbowymi, nagłówki działów i poddziałów, pod którymi można szukać materiałów dotyczących PRL w zakresie gospodarki, oświaty, polityki zagranicznej, kultury, sportu itd:

Za każdy prawidłowo dobrany nagłówek 1 punkt.

2. Sprawdź w odpowiednich działach katalogu systematycznego, jakie pozycje odnoszą się do problematyki polskiej. Wskazówką będzie tytuł książki oraz umieszczony na karcie katalogowej (w prawym dolnym rogu) symbol klasyfikacji dziesiętnej. Jeżeli symbol ten zawiera ujęte w nawias cyfry (438) znaczy to, że praca dotyczy Polski.

Należy wypisać autora, tytuł, miejsce i rok wydania oraz sygnaturę książki.

Za każdy właściwie dobrany tytuł 1 punkt. Za znalezienie na karcie katalogowej dodatkowych informacji wskazujących, że książka dotyczy Polski i jej zagadnień współczesnych (może to być oznaczenie (438), nazwa serii, podtytuł itp.) po 1 punkcie dodatkowym.

II. 1. Spośród wypisanych na podstawie katalogu książek wybierz kilka o pokrewnej tematyce, sprawdź czy zawierają informacje o Polsce współczesnej. Wynotuj tematy, o których jest mowa w przejrzanych książkach.

Za każdą notatkę, zalicznie od tego czy bardziej czy mniej wyczerpująco informuje o zawartości publikacji, od 0,5 do 2,5 punktów.

III. Wiele informacji o naszym kraju znaleźć możemy w wydawnictwach o charakterze ogólnym, wchodzących w skład księgozbioru podręcznego biblioteki.

1. Poszukaj przeznaczonego dla młodzieży wydawnictwa, które informuje o historii najnowszej, stosunkach międzynarodowych, filozofii, socjologii, ekonomii itp. (Prawidłowa odpowiedź „Słownik wiedzy obywatelskiej”).

2. Znajdź informacje o handlu zagranicznym w Polsce (Słownik wiedzy obywatelskiej hasło Handel zagraniczny). Za prawidłową odpowiedź 1 pkt.

Za wskazanie dodatkowe innych publikacji charakteryzujących to zagdnienie po 2 pkt. za każdy tytuł.

3. Wymień przynajmniej 5 wielkich budowli socjalizmu powstałych w PRL. (źródła i punktacja jak wyżej).
4. Ustal nazwę serii, w której ukazują się monografie polskich miast i województw. Czy zostały już wydane publikacje o województwach: katowickim i opolskim?
Nazwa serii: Biblioteka Wiedzy o Polsce Ludowej (ustalić ją można na podstawie obwoluty Słownika wiedzy obywatelskiej)
Za pełną odpowiedź 2 pkty.
5. Wydawnictwo „Śląsk” ogłasza monografie miast i powiatów naszego regionu w 1972 roku ukazała się pozycja: Bielsko-Biała. Zarys rozwoju miasta. Znajdź inne tytuły objęte tą seria.
Za każdy tytuł 0,5 punktu.
6. Często obawiamy się liczb, a przecież bywają one bardzo wymowne. Znajdź więc w księgozbiorze podręcznym źródło, które odpowie na pytanie, ile w naszym województwie mieliśmy w 1972 roku stadionów sportowych, boisk i pływalni.
(Rocznik Statystyczny 1973 r.).
Prawidłowa odpowiedź 2 pkty. Za znalezienie innego dodatkowego źródła informacji 3 punkty.
7. Poszukaj odpowiedzi na pytanie ilu twoich rówieśników w całym kraju uczyło się w szkołach w roku szkolnym 1972/1973.
Źródło odpowiedzi i punktacja jak wyżej.
8. Odpowiedz ile osób zatrudniał przemysł węglowy w naszym województwie w 1972 roku.
Źródło odpowiedzi i punktacja jak wyżej.
9. Informacje z jakich dziedzin zawiera „Rocznik polityczny i gospodarczy”. Wymienić przynajmniej trzy.
Za każdy prawidłowo podany temat 1 pkt.
10. Znajdź w księgozbiorze podręcznym publikacje poświęcone Polsce Ludowej.
(Polska Ludowa, Słownik encyklopedyczny, XX lat Polski Ludowej).
Za każdy tytuł 1 pkt.
11. Wymień przynajmniej 5 zakładów przemysłowych i 5 placówek naukowych z terenu miasta Katowic.
Analogiczne pytanie może odnosić się do innego miasta wojewódzkiego lub województwa.
(Polska Ludowa, Słownik encyklopedyczny, W-wa 1965).
Za wymienienie jednej placówki 0,5 pktu.
Za posłużenie się innymi niż „Polska Ludowa” wydawnictwami informacyjnymi po 2 pkty dodatkowo od każdego tytułu.
12. Wymień kilka polskich pełnometrażowych filmów fabularnych, które weszły na ekrany w 1970 roku.
(Rocznik polityczny i gospodarczy 1971 s. 583).
Za każdy tytuł 0,5 pktu; za skorzystanie z innych niż Rocznik źródeł po 2 pkty dodatkowo za wykorzystaną pozycję.

13. Podaj tytuł polskiego dziennika, który w 1970 roku uzyskał najwyższy średni nakład jednorazowy (Rocznik polityczny i gospodarczy 1971 s. 606) — Trybuna Robotnicza 496 tys. nakł.)
Za prawidłową odpowiedź 1 pkt.
14. Jakie sukcesy sportowe przyniósł Polsce rok 1970. (Rocz. polit. i gosp. 1971 s. 657 i następne).
Za każdą informację 0,5 pktu, za korzystanie z kilku źródeł dodatkowe pkty 2 za każde wykorzystane źródło.
15. Poszukaj informacji o prasie polskiej. Jaki tytuł miało czasopismo wydawane w Chełmie w 1944 r. Podać tytuł i dokładną datę ogłoszenia pierwszego numeru. (XX lat Polski Ludowej. W-wa 1964 s. 666).
Za prawidłową odpowiedź 1 pkt.
16. Kiedy w Polsce odbył się pierwszy pokaz telewizyjny? (XX lat Polski Ludowej. W-wa 1964 s. 675).
Za prawidłową odpowiedź 1 pkt.
17. Podaj tytuł pierwszego powojennego polskiego filmu fabularnego (XX lat Polski Ludowej. W-wa 1964 s. 717).
Za prawidłową odpowiedź 1 pkt. Za znalezienie informacji w innych źródłach 2 pkty dodatkowe za każdą wykorzystaną pozycję.
18. Wymień pierwsze polskie fabularne filmy telewizyjne. (M. in. na podst.: Fuksiewicz Jacek: Film w Polsce. W-wa 1972. Interpress. Do pozycji można dotrzeć korzystając z katalogu systematycznego) Za prawidłową odpowiedź 1 pkt.
Za znalezienie informacji w kilku wydawnictwach po 3 pkty dodatkowe za każde wykorzystane źródło.

- IV. 1. Znajdź informację o wynikach wyborów do rad narodowych w naszym województwie. (Odp. Trybuna Robotnicza grudzień 1973 r.).
Za prawidłową odpowiedź 2 pkty.
2. Poszukaj informacji o najważniejszych wydarzeniach w kraju z ostatnich tygodni (podać daty) „Trybuna Robotnicza” — rubryka „W skrócie”, „Przekrój” — rubryka Z kraju, „Panorama” — Tydzień w kraju i in. Za każde wykorzystane źródło 2 pkty.
W wypadku uzyskania przez kilku uczestników równej ilości punktów można wprowadzić pytanie dodatkowe np. Wymień najważniejsze twoim zdaniem wydarzenie w kraju z ostatniego miesiąca. Uzasadnij swój wybór.

Ocena od 1 - 5 punktów zależnie od wyboru i sposobu usadnienia.

U W A G A; Większość pytań, dlatego jest ich stosunkowo niewiele, została tak sformułowana, aby można je było postawić wszystkim uczestnikom równocześnie.

Rozdając zadania, należy pamiętać, że wszyscy uczestnicy konkursu muszą mieć jednakową szansę uzyskania odpowiedniej ilości punktów, nie wolno więc dać jednemu z uczestników pytania o wartości 0,5 pktu a innemu za 2 pkty.

XXX-lecie Polski Ludowej

Lekcja biblioteczna

Plan lekcji :

- I. Rozwój nauki i kultury
- II. Osiągnięcia w przemyśle i technice
- III. Polska w świecie w okresie 30-lecia
- IV. Obronność Kraju w Polsce Ludowej
- V. Najważniejsze wydarzenia w 30-leciu w woj. opolskim.

Bibliografia (do lekcji, w/g kart ćwiczebnych) :

1. Pac-Gajewska K.: Twój Sztandar. Płomyk 1973 nr 18
2. Drugi Kongres Nauki Polskiej. Mówią Wieki 1973 nr 10 s. 35
3. Warszawa. Rozwój miasta w Polsce Ludowej. W-wa 1970
4. Z wizytą w Państwowych Zakładach Wydawnictw Szkolnych. Płomyk 1973 nr 17 s. 500, 501
5. XX Lat Polski Ludowej. W-wa 1964 s. 666, 675
6. Peter T.: W planetarium lotów kosmicznych. Poznaj Swój Kraj 1973 nr 7 s. 25
7. Polska Ludowa. Słownik Encyklopedyczny. W-wa 1965
8. Szczęśliwa ręka polskich geologów. Płomyczek 1973 s. 23
9. A to Polska właśnie. Wybór reportaży z lat 1944-1969. W-wa 1969 s. 598-607
10. Słownik Wiedzy Obywatelskiej. W-wa 1970 s. 293-294
11. Reperowicz St., Januś M.: Nasze wojsko. Zbiór opowiadań i reportaży o współczesnym wojsku polskim. W-wa 1969 s. 20-31.
12. Opolskie. Rozwój województwa w Polsce Ludowej. W-wa 1970 s. 12, 131, 246
13. Rowiński A.: Podróże prosto przed siebie. W-wa 1970 s. 40-45
14. Ficowski J.: Wiersz o ojczyźnie. Płomyk r. 1968 nr 14 s. 401.

Tematy do ćwiczeń

1

1. Przynieś z półki „Płomyk” r. 1973 nr 18.

- 1-2. Przeczytaj wiersz „Twój Sztandar” Pac-Gajewskiej i przygotuj się do jego recytacji.

2

1. Przynieś z półki „Mówią Wieki” r. 1973 nr 10.
- 1-2. Przeczytaj artykuł pt. „Drugi Kongres Nauki Polskiej” i odpowiedz na pytania:
- Podaj datę II Kongresu Nauki Polskiej.
 - Odczytaj fragmenty apelu uczonych polskich do uczonych świata.

3

1. Weź katalog alfabetyczny, w którym możesz znaleźć książkę „Warszawa. Rozwój miasta w Polsce Ludowej”.
- 1-2. Zapisz tytuł książki i sygnaturę.
- Odnieś katalog na miejsce.
 - Przynieś książkę z półki.
- 1-2. Zapisz adres wydawniczy książki. Zapoznaj się z rozdziałem dotyczącym nauki od s. 318-321 i odpowiedz na pytania:
- Kiedy powstała w Warszawie Polska Akademia Nauk, gdzie miała i ma obecnie swoją siedzibę?
 - Z jakich wydziałów składa się Polska Akademia Nauk?
 - Ile towarzystw naukowych i regionalnych jest pod opieką Polskiej Akademii Nauk?

4

1. Przynieś z półki „Płomyk” r. 1973 nr 17.
- 1-2. Przeczytaj artykuł „Z wizytą w Państwowych Zakładach Wydawnictw Szkolnych”. Opowiedz o pracy tych Zakładów w W-wie i Łodzi.

5

1. Weź katalog alfabetyczny, w którym możesz znaleźć książkę „XX lat Polski Ludowej”.
- 1-2. Zapisz tytuł książki, sygnaturę.
- Odnieś katalog na miejsce.
 - Przynieś książkę z półki.
- 1-2. Zapisz adres wydawniczy książki. Zapoznaj się z działem — Kultura, głównie na s. 666, 675 i odpowiedz na pytania:
- Ile tytułów czasopism ukazywało się w każdym roku od 1945?
 - Kiedy w Polsce odbył się pierwszy pokaz telewizyjny, z jakiej okazji i gdzie?

6

1. Przynieś z półki „Poznaj Swój Kraj” r. 1973 nr 7
- 1-2. Przeczytaj artykuł Tadeusza Petera „W planetarium lotów kosmicznych” i odpowiedz na następujące pytania:

- a) Wyjaśnić słowo — planetarium.
- b) Kiedy i z jakiej okazji otwarto planetarium w Olsztynie i co można w nim zobaczyć?

7

1. Weź katalog alfabetyczny, w którym możesz znaleźć książkę „Polska Ludowa. Słownik Encyklopedyczny„.
- 1-2. Zapisz tytuł i sygnaturę książki.
 1. Odniesz katalog na miejsce.
 2. Przyniesz książkę z półki.
- 1-2. Zapisz adres wydawniczy książki i zapoznaj się z hasłem „Przemysł”, głównie na s. 266 i odpowiedz na pytania:
 - a) Ile w Polsce Ludowej zbudowano nowych zakładów przemysłowych, a ile rozbudowano?
 - b) Wymień kolejno gałęzie przemysłu polskiego w światowej produkcji przemysłowej (w/g tabelki).

8

1. Przyniesz z półki „Płomyczek” r. 1973 nr 23.
- 1-2 Przeczytaj artykuł „Szczęśliwa ręka polskich geologów” i odpowiedz na pytania:
 - a) W jakich miejscowościach i kiedy znaleziono złoża miedzi?
 - b) Gdzie występuje w Polsce ropa naftowa i węgiel brunatny?

9

1. Weź katalog alfabetyczny, w którym możesz znaleźć książkę „A to Polska właśnie”.
- 1-2. Zapisz tytuł i sygnaturę książki.
 1. Odniesz katalog na miejsce.
 2. Przyniesz książkę z półki.
- 1-2. Zapisz adres wydawniczy książki. Zapoznaj się z reportażem pt. „Uwieźdzeni przez Polskę”. W kilku zdaniach opowiedz o budowie kopalni miedzi w Lubinie, wymień lata, które były ważne w budowie tej kopalni. Czy pracujących przy tej budowie ludzi można nazwać bohaterami i budowniczymi Polski Ludowej?

10

1. Weź katalog alfabetyczny, w którym można znaleźć książkę „Słownik Wiedzy Obywatelskiej”.
- 1-2. Zapisz tytuł i sygnaturę książki.
 1. Odniesz katalog na miejsce.
 2. Przyniesz książkę z półki.
- 1-2. Zapisz adres wydawniczy książki. Zapoznaj się z hasłem „Organizacja Narodów Zjednoczonych” i odpowiedz na następujące pytania:

- a) Kiedy powstała Organizacja Narodów Zjednoczonych i z jakich składa się organów?
- b) Wymień najważniejsze osiągnięcia Polski w pracach ONZ.

11

1. Weź katalog alfabetyczny, w którym możesz znaleźć książkę: Reperowicz St., Janus M. „Nasze wojsko. Zbiór opowiadań i reportaży o współczesnym wojsku polskim”.
- 1-2. Zapisz nazwiska autorów, tytuł i sygnaturę książki.
 1. Odniesz katalog na miejsce.
 2. Przyniesz książkę z półki.
- 1-2. Zapisz adres wydawniczy książki. Zapoznaj się z rozdziałem „Nasze wojsko” od s. 20-31 i odpowiedz na następujące pytania:
 - a) Jaki jest najwyższy organ Ludowego Wojska Polskiego i jego skład?
 - b) Jak dzielą się żołnierze Ludowego Wojska Polskiego?
 - c) Podaj Skład Wojsk Obrony Terytorium Kraju?
 - d) Wymień zadania Oddziałów Samoobrony.

12

1. Weź katalog alfabetyczny, w którym możesz znaleźć książkę „Opolskie. Rozwój województwa w Polsce Ludowej”.
- 1-2. Zapisz tytuł i sygnaturę książki.
 1. Odniesz katalog na miejsce.
 2. Przyniesz książkę z półki.
- 1-2. Zapisz adres wydawniczy książki. Zapoznaj się z fragmentami rozdziałów; Powstanie Województwa, oraz Zmiany Jego Granic Administracyjnych, Główne Inwestycje Przemysłowe, Kultura i odpowiedz na następujące pytania:
 - a) W którym roku powstało woj. opolskie?
 - b) Wymień największe zakłady przemysłowe na Opolszczyźnie?
 - c) Wymień nazwiska pisarzy opolskich oraz podaj ilość wydanych książek pisarzy opolskich?

13

1. Weź katalog alfabetyczny, w którym możesz znaleźć książkę: Rowiński A. „Podróże prosto przed siebie”.
- 1-2. Zapisz nazwisko autora, tytuł i sygnaturę książki.
 1. Odniesz katalog na miejsce.
 2. Przyniesz książkę z półki.
- 1-2. Zapisz adres wydawniczy książki. Zapoznaj się z rozdziałem „Jak sobie pościelimy”. W kilku zdaniach opowiedz co pisze Rowiński o Opolu mieście Festiwalu Polskiej Piosenki.

14

1. Przyniesz z półki „Płomyk” r. 1968.

1-2. Przeczytaj z nr 14 wiersz J. Ficowskiego „Wiersz o ojczyźnie” i przygotuj się do jego recytacji.

Uwagi metodyczne

Lekcja opracowana jest dla klas starszych szkoły podstawowej. Przy korzystaniu z konspektu zachodzi potrzeba przystosowania go do własnych warunków (katalogi, księgozbiór). Przed przeprowadzeniem lekcji bibliotekarz powinien przygotować plan zajęć i kartki ćwiczebne oraz sprawdzić czy wszystkie materiały do lekcji znajdują się na właściwym miejscu, czy posiadają właściwe sygnatury itp.

W razie wypożyczenia materiałów do lekcji z innych placówek, należy je ułożyć na oddzielnej półce i poinformować o tym uczestników lekcji przed rozpoczęciem zajęć. Czas trwania lekcji nie może przekroczyć 60 minut.

Lekcję rozpoczyna się od przypomnienia dzieciom techniki poszukiwania książek (katalogi, ich rodzaje, sygnatury, układ książek na półkach).

W następnej kolejności omawia się temat, jego aktualność, po czym wyjaśniamy pracę w poszczególnych grupach. Po tych wstępnych czynnościach dzielimy zespół na grupy 2-osobowe (pierwsze dziecko otrzymuje nr 1, drugie nr 2) i wyjaśniamy szczegółowo zadania ujęte na kartach ćwiczebnych. Po tej informacji prowadzący lekcję rozdaje kartki ćwiczebne i dzieci przystępują do pracy.

Bibliotekarz czuwa nad jej przebiegiem, udziela rad i wskazówek w razie potrzeby.

W wyznaczonym przez bibliotekarza czasie na samodzielną pracę dzieci, przerywa się pracę i następuje zbieranie wiadomości w/g numeracji kartek ćwiczebnych. Na zakończenie zajęć można zorganizować tzw. żywą wystawę książek i czasopism. (Tworzą ją dzieci stojące rzędem z wykorzystanym przez nie egzemplarzem książki i czasopisma) lub wyświetlić filmy oświatowe dotyczące omawianych w lekcji osiągnięć w różnych dziedzinach życia w Polsce Ludowej.

**Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna im. E. Smółki w Opolu
i Opolska Komenda Chorągwi Związku Harcerstwa Polskiego
w Opolu**

o g ł a s z a j ą

KONKURS CZYTELNICZY DLA DZIECI I MŁODZIEŻY

MOJA OJCZYZNA

Konkurs „Moja Ojczyzna” organizowany jest dla uczczenia 30-lecia PRL. Celem konkursu jest wykazanie się przez młodych czytelników znajomością osiągnięć Polski Ludowej i swego regionu w okresie 30-lecia, w zakresie gospodarki, oświaty, kultury i nauki, itp.

WARUNKI KONKURSU:

1. Konkurs rozpoczyna się 1 stycznia i trwa do 30 kwietnia 1974 r.
2. Przeznaczony jest dla uczniów od kl. IV — VIII.
3. W konkursie mogą brać udział tylko uczestnicy indywidualni.
4. Każdy uczestnik konkursu winien wypełnić kupon konkursowy punkt „A” i punkt „B”, opierając się na przeczytaniu przynajmniej 4-ch książek, w tym jednej z literatury popularnonaukowej.
5. Wypełnione kupony konkursowe należy składać w miejscowej bibliotece publicznej.
6. Wyróżniającym się czytelnikom zostaną wręczone nagrody na Zlocie Młodych Czytelników Opolszczyzny w czerwcu 1974 r.

Przewiduje się następujące nagrody:

2 pierwsze	po 400 zł, w tym 300 bon rzeczowy, 100 bon książkowy
2 drugie	po 300 zł, w tym 200 bon rzeczowy, 100 bon książkowy
3 trzecie	po 200 zł, w tym 100 bon rzeczowy, 100 bon książkowy
10 wyróżnień	po 100 zł w postaci bonów książkowych.

Zestaw literatury do konkursu „Moja Ojczyzna“

LITERATURA PIĘKNA

1. Bohdaj A.: Podróż za jeden uśmiech. W-wa 1966
2. Bohdaj A.: Stawiam na Tolka Banana. W-wa 1967
3. Bieńkowska D.: Najdłuższa noc. W-wa 1972
4. Chlebowski C.: Gazda z Diabelnej. W-wa 1969
5. Domagalik J.: Księżniczka i chłopcy. W-wa 1967
6. Domagalik J.: Marek. W-wa 1971
7. Glińska A.: Dom na Celnej. Gdańsk 1972
8. Goldnikowa A.: Adresat pilnie poszukiwany. W-wa 1970
9. Goldnikowa A.: Niedaleko stąd. W-wa 1973

10. Górkiewiczowa J. B.: A jednak radość. W-wa 1965
11. Górkiewiczowa J. E.: Junak. W-wa 1972
12. Hudon W.: Cudaki. W-wa 1968
13. Jackiewiczowa E.: Dziewczęta szukają drogi. W-wa 1971
14. Jaworczakowa M.: Po słonecznej stronie. W-wa 1964
15. Jurgielewiczowa I.: Niespokojne godziny. W-wa 1967
16. Jurgielewiczowa I.: Ważne i nieważne. W-wa 1971
17. Kann M.: Prawdziwe życie W-wa 1973
18. Kiedy to się zaczyna? Wybór opowiadań. W-wa 1972
19. Klon Fr.: Chłopcy z czarnej hałdy. Katowice 1961
20. Korczakowska J.: Mały. W-wa 1968
21. Kurczab J.: A to Ci dopiero przygoda. Kraków 1971
22. Liskowacki R.: Wódz Sprawiedliwych. Lublin 1970
23. Minkowski A.: Gruby. W-wa 1966
24. Mroczek A.: Zwycięstwo przed dogrywką. W-wa 1971
25. Mrówczyński B.: Plama na Złotej Puszczy. W-wa 1969
26. Niziurski E.: Sposób na Alcybiadesa. W-wa 1972
27. Ożogowska H.: Tajemnica zielonej pieczęci. W-wa 1964
28. Ożogowska H.: Ucho od śledzia. W-wa 1973
29. Platówna S.: A jednak się kręci. W-wa 1970
30. Platówna S.: Telefon zaufania. W-wa 1973
31. Rogowski W.: Zielone czyli Wakacje w Dłusku. Poznań 1971
32. Siesicka K.: Agnieszka. W-wa 1971
33. Snopkiewicz H.: Tabliczka marzenia. W-wa 1969
34. Tomaszewska M.: Którędy do Eldorado? W-wa 1970
35. Wadecka S. L.: Ewa, Adam i reszta W-wa 1968
36. Woźnicka L.: Szymek ze wsi Kryształowcj. W-wa 1970
37. Ziółkowska W.: Ślady rysich pazurów. W-wa 1970
38. Życzę Ci dobrej drogi. Opowiadania o harcerzach. W-wa 1968

LITERATURA POPULARNONAUKOWA

1. Aleksandrzak St., Brandys M.: Spotkania z Polską. W-wa 1970
2. Brysz J., Machejko W.: Łódź, miasto przemysłowe i ośrodek kulturalny W-wa 1964
3. Burzyński R.: Tam, gdzie orle gniazda. W-wa 1969
4. Czarnowski A.: Kraina tysiąca źródeł. O Ziemi sądeckiej. W-wa 1967
5. Czekańska M.: Nad wodami Bałtyku. W-wa 1965
6. Fedorowski G.: Ludzie w białych fartuchach. W-wa 1967
7. Gawroński W., Kędziółka J.: Gospodarka Polski na tle gospodarki świata. W-wa 1970
8. Janiszewski M.: Między Wisłą a Bugiem. W-wa 1971
9. Klubówna A., Stępiosiowa J.: W naszej ojczyźnie. W-wa 1971
10. Kowalewski M.: Kędzierzyńska przygoda. W-wa 1965
11. Kucharski J. E.: Tylko dla odważnych. W-wa 1967
12. Kowalewski M.: Szlakiem polskiej chemii. W-wa 1970
13. Magnuski J.: Prezentuj broń! Oręż żołnierza polskiego 1939-1970. W-wa 1971

14. Opolskie. Rozwój województwa w Polsce Ludowej. W-wa 1970
15. Orłowski B.: Tysiąc lat polskiej techniki. W-wa 1963
16. Polska Ludowa. Słownik Encyklopedyczny. W-wa 1965
17. Radlińska I.: Ziemi Białostockiej dzień dzisiejszy. W-wa 1964
18. Reperowicz St., Janus M.: Nasze wojsko. Zbiór opowiadań i reportaży o współczesnym wojsku polskim. W-wa 1969
19. Rowiński A.: Pod białą-czerwoną banderą. W-wa 1966
20. Rowiński A.: Podróże prosto przed siebie. W-wa 1970
21. Siedlecki Zb.: Wśród bieszczadzkich lasów. W-wa 1966
22. Słownik Wiedzy Obywatelskiej. W-wa 1970
23. Sobański M.: Szlakami Polski Ludowej. W-wa 1972
24. Strumff T.: Dolnośląskie Zagłębie Miedziane. W-wa 1971
25. Strumff T.: Niedaleko Tarnobrzega. W-wa 1966
26. Szczepanik T.: Lublin. W-wa 1972
27. Szukalski J.: Na Pojezierzu Kaszubskim. W-wa 1969
28. Warszawa. Rozwój miasta w Polsce Ludowej. W-wa 1970
29. Weinfeld St.: Jak ludzie pracują. W-wa 1972
30. Witz I.: Polscy malarze, polskie obrazy. W-wa 1970
31. Wrzosek A.: Główne okręgi przemysłowe Polski Ludowej. W-wa 1972.

A. Które z podanych książek oddają codzienną rzeczywistość w naszej ojczyźnie, która Ci się najbardziej podoba i dlaczego?

B. Najważniejsze wydarzenia w XXX-leciu PRL (Udzielić odpowiedzi na pytania)

1. Jak wyglądało twoje miasto (wieś) w 1945, a jak dziś :
2. Czy twoja miejscowość stała się sławna w latach 1945-1973?
3. Wymienić znanych i sławnych mieszkańców swojej okolicy — miasta, wsi, z czego są znani?
4. Co ważnego wydarzyło się za twoich czasów, w twojej miejscowości i kiedy (podać rok)?

Od Redakcji

Zwracamy uwagę na zestaw bibliograficzny literatury pięknej i popularnonaukowej dla młodzieży, który opracowany w związku z konkursem, może być wykorzystany przez biblioteki młodzieżowe i uniwersalne w pracach mających na celu uczczenie XXX-lecia PRL:

Dyskusja nad książką T. Konwickiego „Nic albo nic“ Warszawa 1971 „Czytelnik“

Na pewno wielu sięgnie po tę książkę, ale nie wszyscy ją doczytają do końca. Dla niektórych będzie zbyt trudna, niejeden odrzuci ją z niesmakiem oburzając się na sceny erotyczne.

Powieść budzi sprzeczne odczucia i reakcje, dlatego musimy być przygotowani na zapytania czytelników i na przedyskutowanie z nimi jej problematyki.

Chcąc ułatwić to zadanie przedstawiamy propozycję dyskusji zastrzegając, że nie jest to jakaś obowiązująca interpretacja książki.

1. Na samym początku warto się zastanowić, w jakich czasach autor umieścił biografię swego bohatera?

W okresie wojny i w latach siedemdziesiątych (hippisi na rynku w Krakowie).

2. Czy w powieści został ukazany chronologiczny bieg wydarzeń?

Czy można mówić o akcji?

Nie. Sceny partyzanckie przeplatają się z współczesnością, właściwie brak akcji, są jej jakieś fragmenty, przeważającą część tekstu stanowią refleksje, elementy wspomnień. relacje z zachowania się ludzi (dialog z dozorcą, rozmowa ze starym gospodarzem, obserwacje w pociągu i restauracji), nie brak tu także majaków sennych z pogranicza snu i jawy.

3. Które sceny ukazano w sposób bardziej plastyczny i realny :

partyzanckie czy współczesne?

W moim odczuciu partyzanckie. Zadecydowało o tym ujęcie relacji partyzanckiej w pierwszej osobie. W pozostałych partiach książki autor stosuje formę, którą można określić jako sprawozdawczą: Darek pomyślał, powiedział, zobaczył itp. W pierwszej osobie co jest rzeczą naturalną, został zredagowany „Opis mojego życia” znaleziony przez Darka w pociągu.

4. Jaki czynnik zaważył na całej biografii Darka?

Wojna — zabicie jeńca niemieckiego, co zrodziło podświadome poczucie winy

— zetknięcie się ze sprawami płci w warunkach anormalnych, w brutalnej i wulgarnej atmosferze, stało się podłożem kompleksu nienormalności.

5. Czy partyzanckie lata bohatera były odarte z marzeń i ideałów?

Nie. Narrator mówi: „Postanowiliśmy zetrzeć przeszłość i scalić wszystkich ludzi w wielką szczęśliwą gromadę. Nasz kraj miał przeistoczyć się w ogromną dolinę wiecznego szczęścia. Z najlepszych intencji, z najczystszych pragnień, z najmielszych marzeń akumulowaliśmy gigantyczną siłę, jakąś kolosalną energię, co ogrzeje, ozłoci, uszczęśliwi starą ziemię” (s. 68).

Jednak zderzenie tych ideałów z rzeczywistością było zbyt brutalne (zabicie jeńca, śmierć majora Komara, katowanie chłopca, losy Heni itp.).

6. Czy młodociane ideały Darka, jego przyjaciela i przygodnie pojawiających się w książce postaci chcących ongiś reformować świat, a przede wszystkim walczyć z podłością i małością, zostały spełnione?

Nie. Wszyscy zderzyli się z brutalną rzeczywistością, utknęli przy kieliszku w podrzędnej restauracji.

7. Kogo można by uznać za postać najbardziej pozytywną, najkonskwentniejszą w dążeniu do ratowania wybranego przez siebie człowieka? Taką postacią jest Elżbieta, ale właśnie o niej mówi Darek jak o kimś nierzeczywistym. „Bo ja panią sobie wymyśliłem” (s. 198).

8. Darek znalazł w pociągu biografię zatytuowaną „Opis mojego życia”. Jakie znaczenie ma wpleciony w tekst powieści życiorys (s. 139). Jest to jakby biografia pokolenia, można ją uznać za opis losów Darka i jego rówieśników objawiających się epizodycznie w powieści.

9. Przech całą książkę przewija się problem miłości. Jakie znaczenie dla wymowy powieści ma ten właśnie motyw?

W książce poruszono sprawę podświadomości: czy można być pewnym, że zna się wszystkie swoje czyny, że nie tkwi w nas coś nienormalnego i strasznego, co ujawnia się w momentach, gdy człowiek traci kontrolę nad sobą. Podejrzenia Darka, że to on jest wampirem, zrodziły się stąd, że już kiedyś zabił człowieka i że ciążyła na nim obsesja niespełnionej miłości.

Miłość, jak to mogłoby wynikać z powieści, jest dla Darka sprawdzianem normalności (tego że nie jest wampirem).

Miłość jest zarazem symbolem niespełnienia, nieosiągalnej doskonałości. Darek poprzez miłość wyzwala się ze swych niepokojów, w niej szuka ucieczki od samotności, ale wyzwolenie znajdując na krótko, później znów wyrusza na swoje poszukiwania.

10. W powieści kilkakrotnie zostały ukazane sceny wędrówki: pochód partyzantów z ciałem majora Komara „Do takiego miejsca, które nazywa się Ostatni Dzicz” (s. 94), pielgrzymka pociągiem do Bożej Woli, wędrówka Darka.

Jaką wymowę, jakie znaczenie mają te sceny? Czy są optymistyczne czy też pesymistyczne?

Pesymistyczne. Nie ma sensu ani droga, którą idą te wszystkie postacie, ani cel do którego dążą, wciąż daleki, nierealny i nieokreślony.

Ostatnia wyprawa Darka prowadzi w przeszłość, do wspomnień, ale i one nie przynoszą żadnej ulgi; są tylko zamknięciem błędnego koła życia.

11. Czy książka dostarcza nam materiału do przemyślenia?
Problem piętna wojny na psychice człowieka, sprawa poczucia winy, samotności i poszukiwań, — to wszystko jest aktualne i godne przemyślenia.
 12. Czy należy uznać za słuszną wymowę powieści?
Nie. Książka zawiera akcenty zdecydowanie pesymistyczne, a więc trudne do przyjęcia. Wątpliwości nurtujące człowieka mogą załamywać, ale mogą też zadecydować o kształtowaniu słuszych postaw. Teza, jakoby miłość była jedynie sprawdzianem wartości i punktu odniesienia wszystkich spraw ludzkich wydaje się fałszywa. Podobnie za fałszywe można uznać przedstawienie życia w postaci błędnego koła czy też drogi do nikąd.
-

Janina Kościów
WiMBP — Opole

10 lat „NIEPRZETARTYCH SZLAKÓW“ (1963 — 1974) Spotkania autorskie na Opolszczyźnie

W 1973 r. minął jubileusz akcji zapoczątkowanej przez WiMBP w Opolu i nazwanej „NIEPRZETARTYMI SZLAKAMI”.

Akcja ta miała na celu zbliżenie do współczesnej literatury mieszkańców nawet najdalej położonych wiosek poprzez spotkania z pisarzami i publicystami, prozaikami i poetami, wreszcie dziennikarzami i wybitniejszymi reportażyстами. Meldunek z akcji jest pozytywny.

Nie ma na Opolszczyźnie miejscowości bez siedziby biblioteki, Klubu „RUCH-u”, czy GS a nawet punktu bibliotecznego, gdzie nie widziano by żywego pisarza i gdzie zetknięcie to nie zaważyłoby na czytelnictwie.

Podsumowanie liczbami tej ogromnej imprezy — chyba jedynej planowej i konsekwentnie przeprowadzonej akcji kulturalnej w województwie — jest niecelowe; tego typu imprezy czytelnicze są niewymierne w liczbach. Na szczęście minął okres, kiedy sprawy kultury starano się włożyć w ciasne ramy wskaźników statystycznych, które z całą pewnością dają świadectwo faktom, ale nie obrazują całego, skomplikowanego procesu podnoszenia poziomu kulturalnego społeczeństwa.

Akcja „Nieprzetarte szlaki” nie znalazła odpowiedniego oddźwięku w prasie miejscowej — tylko nieliczne wzmianki z Dni Oświaty Książki

i Prasy, a później Dni Książki Społeczno-Politycznej, wycinkowo informowały społeczeństwo o spotkaniach.

Materiał archiwalny z tej batalii spoczywa w segregatorach i kartotekach WiMBP czekając na swego odkrywcę. Można w oparciu o niego napisać powieść, świetny reportaż, zamknąć go w tabelach z rubrykami: miejscowość — ilość słuchaczy — nazwiska pisarzy; ale nie o to przecież chodzi.

Danych obrazujących zwrot w przyzwyczajeniach i zainteresowaniach czytelnicy nie zdobędziemy. Ogólnie można tylko stwierdzić, że poczytność literatury współczesnej w ogromnej mierze wzrosła i dziś w bibliotece półka, która najprędzej się opróżnia jest półka z nowościami.

Ale tej zasługi nie możemy przypisywać wyłącznie naszej akcji, gdyż przyczynili się do tego również bibliotekarze, środki masowego przekazu i podniesienie ogólnego poziomu czytelnicy.

„NIEPRZETARTE SZLAKI” należy podzielić na 2 etapy. Pierwszy etap to lata 1963-1970, drugi — 1970-1973. Każdy z nich miał inne założenia. Pierwszy — przecierał drogę literaturze, drugi miał pogłębić i utrwalić jej znajomość.

W 1963 roku w województwie opolskim nastąpiło porozumienie WiMBP z wszystkimi kontrahentami organizującymi akcje czytelnicze w placówkach swych pionów i mającymi na ten cel fundusze, a więc: z Wydziałem Kultury PWRN, Domem Książki, ZMS, ZMW, Ruch, TWP, a nawet częściowo KMPiK. Duże znaczenie dla przebiegu akcji miały dotacje Wydziału Kultury PWRN. Pierwsza wyniosła niebagatelną sumę 35.150 zł.

Spotkania organizowano od miesiąca marca do czerwca z nasileniem w DOKiP, a później przeniesiono je także na okres jesienno-zimowy, bardziej sprzyjający organizowaniu pracy kulturalno-oświatowej na wsi.

Opolszczyzna ma to do siebie, że przyciąga. Magnesem tym są ludzie, piękno krajobrazu, ciekawa i niepowtarzalna historia tych ziem. Dlatego może bez trudności udało nam się pozyskać wielu wybitnych pisarzy, którzy nawet w nawale zajęć odrywali się od swoich warsztatów pracy i przybywali do nas, jeżdżąc nie zawsze luksusowymi środkami lokomocji. Przyjmowali to naturalnie i z humorem. Hotele, dziesiątki telefonów, korespondencja z pisarzami, zdobywanie dziennie trzech, a nawet czterech samochodów, delegowanie pilotów, których zadaniem było m.in. wtajemniczenie pisarza w specyfikację środowiska i niejednokrotnie poprawienie niedociągnięć organizacyjnych bibliotekarzy gromadzkich — to był trud ogromny.

W maju niektórzy instruktorzy po 20 dni nie wysiadali z samochodów. Wracając późną nocą stawiali się rano do pracy, nie dlatego, że kazano, ale dlatego, że tak było trzeba. Spotkania nabierały rozmachu w 1965 r. Przed każdym spotkaniem do zainteresowanej biblioteki był wysyłany cały serwis informacyjny o pisarzu z portretem łącznie, z zestawem bibliograficznym, życiorysem, afiszem, a instruktor często brał w kolportaż książki, które z reguły były po imprezie rozkupione i które z dedykacjami znajdźmy w niektórej bibliotece domowej w opolskich wsiach.

Pierwsze spotkania były trochę dziwne. Miałem wtedy działał.

Czy to taki sam sam zwyczajny człowiek? Jak wygląda natchniony poeta?

Powitania pisarzy to cała księga humoru polskiego. Witano ich jak przewodniczących gromadzkich rad narodowych, działaczy partyjnych, gwiazdów filmowych i bohaterów narodowych, przekręcano nazwiska nie mogąc zrozumieć, że np. mężczyzna może mieć na imię Maria (Gisges).

Trzeba i to było wziąć na swoje barki, uczyć, uczyć i jeszcze raz uczyć, a często wyręczać.

Wyobrażenia o pisarzu, nawet wśród inteligencji, były niekiedy zabawne. Np: 9 maja, w rocznicę zakończenia II wojny światowej, zorganizowaliśmy spotkanie w szkole, gdzie miała miejsce wielka uroczystość poświęcenia sztandaru. Gościliśmy wtedy pisarza Jerzego Korczaka — autora bardzo poczytnej książki „KLUCZ DO BERLINA”. Kierowniczka szkoły, mająca pewnie pierwszy raz do czynienia ze „spotkaniem autorskim”, potraktowała pisarza, mówiąc delikatnie, niegrzecznie i właściwie nie dopuściła do głosu uważając, że w tej sytuacji ognisko jest ważniejsze. Na interwencję ogromnie oburzonej instruktorki WiMBP odpowiedziała — „To ma być pisarz i bohater? Taki niewielkiego wzrostu? A poza tym Polska Ludowa tyle im płaci, że powinni jeździć w smokingach. Autor potraktował to humorystycznie i pojechał na drugie spotkanie do Olesna. Trudno było pisarzom jeździć we frakach, bo ani środki lokomocji, ani sale w których występowali, nie były dobrym tłem dla wytwornego stroju.

Kroniki Bibliotek zamieszczają cały szereg nie tylko grzecznościowych i okolicznościowych dedykacji i laurek, ale i słowa podziękii, podziwu pisarza dla trudu, jaki wkładają bibliotekarze w szerzenie oświaty i czytelnictwa.

Np. 17 listopada 1967 r. w „Kronice” biblioteki w Brzegu można przeczytać: „Jestem zachwycona i wzruszona przyjęciem moich słów o Zeromskim w Brzegu, kulturą i wrażliwością czytelników. Jeszcze raz przekonałam się jak ważne i cenne są echa książek trafiające do dalekich ośrodków. I jak bardzo musimy się starać, aby treścią i formą tego co piszemy pomagać ludziom w życiu”.

Hanna Mortokowicz-Olczakowa

Pisarze poznawali ludzi i Opolszczyznę, a czytelnicy swoich autorów. O niektórych pisarzy upominali się sami czytelnicy. Tak było z „Maksem” czyli Józefem SOBIESIAKIEM, w osobie którego, zgromadzeni w powiecie brzeskim i Tułowicach, byli partyzanci, witali swego dowódcę, postać zresztą barwną, niepowtarzalną, godną osobnego rozdziału.

Nasz poradnik instrukcyjno-metodyczny „Pomagamy sobie w pracy”, korzystając z bytności autorów, zamieszczał cały szereg wywiadów z pisarzami m.in.: Janem Gerhardem, Jerzym Korczakiem, Eugeniuszem Pauksztą, Henrykiem Worcellem, Julianem Kawalcem i z wszystkimi pisarzami środowiska literackiego Opolszczyzny: Zbyszkiem Bednorzem, Zbigniewem Zielonką, Kazimierzem Kowalskim, Anną Markową, Janem Goczolem i Stanisławem Chmielnickim.

Poradnik zamieszczał również konspekty dyskusji o książkach, których tematyka dotyczyła integracji opolskich ziem.

Ta wszechstronna troska dawała doskonałe efekty. Pisarze nie przyjeżdżali

w próżnię. Przy wyborze nazwiska kierowaliśmy się zapotrzebowaniami składanymi przez kierowników Bibliotek Powiatowych i Miejskich, poczytnością i tematyką książek, a także niekiedy rocznicami kulturalno-oświatowymi.

Chcąc przełamać niechęć do tematów ekonomicznych i politycznych, a także zwiększyć poczytność coraz ciekawszej literatury społeczno-politycznej i literatury faktu zapraszaliśmy również publicystów. Cała redakcja „POLITYKI” z redaktorem naczelnym M. RAKOWSKIM i jego zastępcą M. RADGOWSKIM, a także świetnymi dziennikarzami, którzy umieli mówić na jak najtrudniejsze tematy, gościła w naszym województwie. Często więcej czytelników przychodziło na spotkania z dziennikarzami niż z pisarzami.

W ten m.in. sposób wzrosła poczytność literatury reportażowej, a dziennikarze, dla których nie ma nic świętego, mieli powód krytykować nas czasami na łamach tygodników, co przebaczałyśmy im w imię „KULTURY”.

Poużywał sobie na nas biednych Janusz Rolicki, ale wynagrodził za to Stefan Kozicki zakładając „KLUB MIŁOŚNIKÓW OPOLSKICH BIBLIOTEKARZY” Z czasem zaczęliśmy zapraszać i publicystów TV: — Edwarda Dylawerskiego, Edmunda Męclewskiego, Bartosza Janiszewskiego, Henryka Kollata, którzy byli oglądani na „żywo”, zobaczyli swoich telewidzów, a telewidzowie ich z bliska.

Poniżej podaję w kolejności alfabetycznej nazwiska autorów, którzy gościli w naszym województwie

J. Ambroziewicz, B. Arct, E. Banaszczyk, J. Baranowicz, A. Baumgardten, H. Bereza, F. Bernaś, M. Bielicki, D. Bieńkowska, Z. Bieńkowski, A. Bilik, S. Biskupski, A. Bonder, B. Bodnicki, M. Brandys, Z. Broniarek, J. Brzoza, O. Budrewicz, R. Burzyński, M. Cban, C. Chlebowski, T. Chruścielewski, H. Cybulski, S. Dobrowolski, M. Domański, J. Dubiel, A. Dworczyk, E. Dylawerski, W. Falkowska, T. Ferenc, E. Fethke, J. Burszta, E. Filipczyk, K. Filipowicz, Z. Flisowski, J. Gałuszka, St. Garczyński, J. Gembik, J. Gerhard, J. M. Gisges, L. Gomulicki, T. Goździkiewicz, W. Górnicki, Hasso Grabner (NRD), J. Harasymowicz, A. Hausbrandt, B. Janiszewski, W. Jajdżyński, B. Kazeja, J. Kawalec, K. Kąkolewski, W. Kisielewski, Z. Kiwka, M. Klimas-Błahutowa, R. Kłyś, J. Kokot, J. Kolczyńska, K. Kolińska, H. Kollat, N. Kołomejczyk, J. Koprowski, J. Korczak, R. Kosiński, W. Kotowicz, S. Kozicki, J. Krzysztoń, W. Kubacki, Cz. Kuriat, J. Kurek, E. Kurkowski, Kuśmierk, T. Kwiatkowski, J. Lovvll, S. Łastik, S. Łukasiewicz, W. Maciąg, S. Marusarz, E. Męclewski, M. Miller, B. Mrówczyński, W. Mysłek, A. Naborowska, S. Napiórkowski, Z. Nienacki, T. Nowak, M. Nowakowski, B. Olszewski, E. Osmańczyk, W. Ostrowski, H. Ożogowska, B. Ożóg, K. Pająkowska, T. Papier, D. Passent, T. Pasierbiński A. Paszyński, E. Paukszta, F. Pilarek, M. Pilot, W. Pomykało, L. Prorok, J. Przymanowski, M. Radkowski, M. Rakowski, M. Reniak, J. Rolicki, M. Rusinek, A. Rymkiewicz, J. Sawicki, A. Siekierski, J. Siemek, H. Snopkiewicz, J. Sobiesiak, M. Sprusiński, R. Stando, Z. Stolarek, A. Strońska, S. Strumph-Wojtkiewicz, E. Sysdek, J. Szczygieł, Z. Szeliga, W. Szewczyk, A. Szklarski, J. Szperkowicz, K. Szynzielorz, M. Szypowska, W. Terlecki, Z. Trzłszka, M. Turski,

L. Wantuła, M. Warneńska, L. Wolanowski, H. Worcell, A. Wróblewski, S. Wygodzki, J. Zakrzewski, W. Zalewski, Z. Załuski, H. Zdanowski, H. Zdzitowiecka, W. Żukrowski, K. Żywulska.

Wybór nazwisk był dyktowany różnymi czynnikami, ale można powiedzieć, że cały Parnas Literacki przewiął się przez nasze województwo.

Ze środowiska opolskiego organizowaliśmy spotkania zarówno z członkami Związku Literatów Polskich jak i członkami Koła Młodych oraz dziennikarzami „Trybuny Opolskiej” i Polskiego Radia.

A oto nazwiska: J. Bałaban, Zb. Bednorz, S. Chmielnicki, S. Chodyniecki, H. Duda, J. Feusette, E. Gałęza, J. Goczoł, R. Hajduk, R. Horoszkiewicz, J. Jaeschke, M. Jodłowski, Z. Kętrzyński, Sz. Koszyk, K. Kowalski, N. Kracherowa, A. Kurczyna, A. Lach, Z. Magacz, R. Marciniak, A. Markowa, J. Markusz, A. Niedworok, S. Nyczaj, E. Pietrzyk, E. Pochroń, T. Poniecki, T. Raclawicki, S. Różnicki, Z. Ruszel, D. Simonides, T. Soroczyński, W. Studescki, K. Szafarczyk, M. Szymański, R. Urban, Z. Zielonka, Z. Zakiewicz, B. Żurakowski.

Każdy z pisarzy z Warszawy i innych ośrodków literackich, przybywał na 3 dni i miał przeciętnie po 2,3 spotkania dzienne.

Niektórzy przyjeżdżali do nas kilkakrotnie, gdyż czytelnicy chcieli widzieć swoich ulubieńców i podyskutować z nimi po ukazaniu się nowej książki.

Materiały anegdotyczne z tej akcji zamieściłam kiedyś w poradniku „Pomagamy sobie w pracy” Nr 3 z 1967 i Nr 1 z 1969 w artykule pt. „Zawodu bibliotekarskiego lat kilkanaście” — nie będą się zatem powtarzać. Spotkania odbywały się w miejskich, powiatowych i gromadzkich bibliotekach, Klubach GS-u i Ruchu, szkołach, fabrykach; zależało to od miejscowych warunków lokalowych i możliwości finansowych.

Drugi etap „NIEPRZETARTYCH SZLAKÓW”, celem którego było pogłębienie zainteresowań czytelniczych, stanowiły spotkania organizowane co miesiąc w miejscowościach, w których imprezy udawały się najlepiej i gdzie dyskusje były interesujące i nieszablonowe.

Stałych punktów spotkań w latach 1970-1972 było 25.

Akcja ta jednak nie przyniosła dobrych rezultatów.

Czy „SZLAK” został przetarty — niech powiedzą sami czytelnicy, bibliotekarze i pisarze, którzy u nas gościli. Tabele świadczące o wynikach akcji można mnożyć. Dla porządku podaję ilość spotkań odbytych w poszczególnych powiatach w ciągu tych lat.

Brzeg — miasto	263
Brzeg — powiat	113
Głubczyce — powiat i miasto	148
Grodków — powiat i miasto	98
Kluczbork — powiat i miasto	120
Koźle — powiat i miasto	178
Krapkowice — powiat i miasto	86
Namysłów — powiat i miasto	92

Niemodlin — powiat i miasto	114
Nysa — miasto	60
Nysa — powiat	144
Olesoo — powiat i miasto	106
Opole — miasto	242
Opole — powiat	270
Prudnik	61
Racibórz — miasto	61
Racibórz — powiat	73
Strzelce Opolskie	153
razem	2241

Spotkań było więcej, gdyż kartotekę zaprowadziliśmy dopiero w 1965 r. Dwa pierwsze lata — nie są w to wliczone.

A trzeba przecież wiedzieć, że do 1963 r. przyjeżdżali do nas twórcy tej miary co: Władysław BRONIEWSKI, Melchior WAŃKOWICZ, Jerzy ANDRZEJEWSKI i Magdalena SAMOZWANIEC oraz wielu, wielu innych, którzy przecierali drogi dla coraz szerszego oddziaływania literatury tuż po wojnie i przygotowywali grunt swoim kolegom po piórze.

„Nieprzetarte Szlaki” pozostaną częścią historii naszej pracy kulturalnej i wkładu w ożywienie życia kulturalnego Opolszczyzny oraz proces integracyjny tych ziem. Ocena nie należy do nas. (Jest to skrót artykułu „NIEPRZETARTYCH SZLAKÓW”; całość została wydrukowana w Kwartalniku „WCZORAJ DZISIAJ JUTRO”, R. 7: 1973 nr 2 s. 11-20).

Opinie bibliotekarzy o „Pomagamy sobie w pracy“

W czerwcu 1973 r. Państwowe Studium Kulturalno-Oświatowe i Bibliotekarskie w Opolu opuścili pierwsi absolwenci.

Stefania Kotlarczyk, absolwentka Wydziału Bibliotekarskiego, jest autorką pracy pt. „Recepcja i wykorzystanie przez bibliotekarzy województwa opolskiego kwartalnika „Pomagamy sobie w pracy”, której fragmenty drukujemy poniżej. Na podstawie danych uzyskanych w wyniku rozpisanej wcześniej ankiety, autorka przedstawiła opinie na temat stopnia przydatności publikowanych w naszym czasopiśmie materiałów. Udostępnienie powyższej pracy we fragmentach, sformułowanie wniosków ogólnych pozostawia nam, czytelnikom.

Recepcja „Pomagamy sobie w pracy”

Do bibliotekarzy bibliotek publicznych i związkowych Opolszczyzny poradnik „POMAGAMY SOBIE W PRACY” dociera „drogą służbową”.

Kwartalnik ten cieszy się dużą popularnością wśród bibliotekarzy. 63% respondentów regularnie czyta każdy numer kwartalnika, a 37% bibliotekarzy czyta to czasopismo czasami. Biorąc pod uwagę fakt, że wśród respondentów najwięcej jest instruktorów i bibliotekarzy bezpośrednio pracujących z czytelnikiem, należy uznać, że „POMAGAMY SOBIE W PRACY” jest regularnie czytane przez dużą grupę ludzi pracujących w bibliotekach. Interesujące są również dane dotyczące sposobów czytania czasopisma, 84% czytelników czyta tylko wybrane artykuły. 16% czytelników oświadczyło w ankietach, że treść poszczególnych numerów „POMAGAMY SOBIE W PRACY” czytana jest przez nich od deski do deski. Ani jeden czytelnik wypełniający ankietę nie udzielił odpowiedzi „czytam znikomą część materiałów”.

Wydaje mi się, że wybiórcze czytanie poszczególnych numerów jest charakterystyczną cechą recepcji interesującego nas tu czasopisma.

Poszczególne działy „POMAGAMY SOBIE W PRACY” cieszą się wśród czytelników niejednakową popularnością. Czytelnicy „POMAGAMY SOBIE W PRACY” najchętniej czytają „materiały do pracy z czytelnikiem dziecięcym” — 60% czytelników. Zainteresowanie pozostałymi działami czasopisma przedstawia się w kolejności następującej:

„Wymiana doświadczeń” — 58% czytelników, „Materiały do pracy z czytelnikiem dorosłym” — 58% czytelników, „Materiały metodyczno-instruktażowe” — 45% czytelników, „Kronika” — 23% czytelników, „Z historii bibliotek” — 19% czytelników, „Dział ogólny” — 13% czytelników.

Uważam, że największa poczytność działu zawierającego materiały do pracy z czytelnikiem dziecięcym tłumaczy się tym, że w bibliotekach publicznych województwa opolskiego ponad 33,1% ogółu czytelników stanowią dzieci w wieku szkolnym (od 7 do 15 lat).

Ważnym problemem w recepcji treści czasopisma „POMAGAMY SOBIE W PRACY” jest kwestia zrozumiałości drukowanych artykułów i materiałów. Aż 89% bibliotekarzy — respondentów wyraża opinię, że treść wszystkich artykułów w poszczególnych numerach jest podana jasno i zrozumiale, a tylko 11% czytelników uważa, że treść artykułów zamieszczonych na łamach „POMAGAMY SOBIE W PRACY” nie zawsze jest zrozumiała.

Bardzo ciekawy jest problem recepcji treści artykułów i materiałów drukowanych na łamach „POMAGAMY SOBIE W PRACY”. Wprawdzie aż 70% bibliotekarzy czytając wybrany artykuł zgadza się z jego tezą, a 15% wobec czytanej treści zajmuje postawę obojętną, to jednak 10% bibliotekarzy sprzeciwia się tezie artykułu. Ten sprzeciw prawdopodobnie powstaje w oparciu o własne przemyślenia i odmienne doświadczenia osobiste. 5% respondentów niekiedy zgadza się z tezą publikowanych materiałów,

czasami zaś sprzeciwia się jej. Mimo że tak dużo bibliotekarzy akceptuje materiały i wskazówki drukowane w „POMAGAMY SOBIE W PRACY”, to jednak aż 29% pytanym nie podało tego artykułu, którego treść pamiętają do dziś (odpowiednia rubryka w ankiecie nie została w ogóle wypełniona). 5% bibliotekarzy przyznało się do tego, że nie pamięta tytułów artykułów, 66% bibliotekarzy wymienia jednak dość dokładnie, a niekiedy nawet dosłownie tytuły tych artykułów, których treść pamięta do dnia dzisiejszego. Oczywiście ujawniły się tu zainteresowania indywidualne respondentów i trudno jest pogrupować odpowiedzi, gdyż są one bardzo różnorodne. Można jednak wśród tych artykułów wyróżnić materiały najbardziej aktualne, bo dotyczące 500 rocznicy Mikołaja Kopernika. 10% respondentów najlepiej pamięta właśnie artykuły o Mikołaju Koperniku.

Wielka jednorodność panuje wśród bibliotekarzy jeśli idzie o sprawę przydatności zawodowej kwartalnika. Całe 100% ankietowanych bibliotekarzy wyraziło pogląd, że „POMAGAMY SOBIE W PRACY” rzeczywiście im pomaga w pracy bibliotekarskiej.

Wykorzystanie przez bibliotekarzy materiałów drukowanych w kwartalniku „POMAGAMY SOBIE W PRACY”

Wśród respondentów nie było ani jednej osoby, która kiedyś nie korzystałaby w swojej pracy zawodowej z materiałów wydrukowanych na łamach „POMAGAMY SOBIE W PRACY”. Całe 100% bibliotekarzy wypełniających ankietę twierdzi, że artykuły z „POMAGAMY SOBIE W PRACY” wykorzystuje w swojej działalności. Najczęściej respondenci wykorzystywali konспект lekcji bibliotecznej zamieszczony na łamach kwartalnika (52% respondentów), 47% bibliotekarzy urządziło wystawę książek wg scenariusza podanego na łamach kwartalnika, 20% wygłosiło pogadankę wydrukowaną w poradniku, a 41% zorganizowało zgaduj-zgadulę z „POMAGAMY SOBIE W PRACY”. 31% respondentów w inny sposób wykorzystuje materiały drukowane w poradniku. Ten inny sposób polega najczęściej na wykorzystywaniu zestawień bibliograficznych. 69% ankietowanych bibliotekarzy nie określiło jednak tego innego sposobu wykorzystywania.

Jeśli chodzi o konkretną informację na temat tytułów materiałów wykorzystywanych to sprawa przedstawia się następująco: 34% nie udzieliło odpowiedzi na pytanie dotyczące tego problemu, a 4% po prostu nie pamięta tytułów. 17% wymieniło kilka artykułów i materiałów dotyczących Mikołaja Kopernika, a 13% artykułów i materiałów dotyczących powstań śląskich. Bardzo ciekawie przedstawia się sprawa stosunku bibliotekarzy do treści

i formy materiałów wykorzystywanych w pracy zawodowej. 27% respondentów wyznało, że wykorzystują tekst w całości i bez zmian, ale aż 65% bibliotekarzy wprowadza drobne uzupełnienia i zmiany. Tylko 8% dużą część tekstu przerabia i zmienia.

Inne opinie bibliotekarzy o „POMAGAMY SOBIE W PRACY”

Za największą wadę poradnika 27% bibliotekarzy uznało to, że kwartalnik ten ukazuje się z dużym opóźnieniem. 16% respondentów uważa, że na łamach kwartalnika nie powinny być drukowane m.in. takie rzeczy jak analizy, statystyki, „Kronika” i inne. 43% bibliotekarzy nie udzieliło odpowiedzi na pytania co ich najbardziej razi i co im się nie podoba w „POMAGAMY SOBIE W PRACY”.

Mimo tych zastrzeżeń wszyscy ankietowani zgodnie stwierdzili, iż czasopismo winno się nadal ukazywać.

Tworzymy kartotekę zawartości „POMAGAMY SOBIE W PRACY”

Redakcja „Pomagamy sobie w pracy” rozpoczęła drukowanie bibliografii zawartości kwartalnika w formach:

- odrębnej broszury obejmującej lata 1970-1972;
- wkładki dołączanej do poszczególnych numerów i rejestrującej materiały opublikowane w numerze poprzednim (np. wkładka do nru 1/74 zawiera bibliografię zawartości nru 4/73).

Materiały drukowane są jednostronnie.

Hasia opracowane zostały w dwóch wersjach — wg treści i wg formy i będą się powtarzały.

Proponujemy następujący sposób tworzenia kartoteki:

- każde jednostkowe hasło wypisać na odwrocie niewykorzystanych kart katalogowych (patrz: rysunek);

- pod hasłem, w układzie chronologicznym, wklejać kolejne opisy temu hasłu podporządkowane (jak na rysunku); wg naszych obliczeń karta katalogowa zmieści cztery opisy;
- w wypadku kiedy „Materiały” będą zawierały hasło nie ujęte dotąd w kartotece, wpisać je na nową kartę i dalej postępować j.w.

BIBLIOTEKA prawnicy — uposażenie — prawo

miejsce na naklejenie opisu

miejsce na naklejenie opisu

miejsce na naklejenie opisu

miejsce na naklejenie opisu

Kartotekę winno się prowadzić w ciągu alfabetycznym haseł przedmiotowych. Ze względu na zalecany chronologiczny układ opisów wklejonych na kartę, proponujemy przystąpić do tworzenia kartoteki po otrzymaniu „Materiałów” za lata 1970-1972.

Zwracamy również uwagę na to, by w miarę możliwości równo przycinać poszczególne opisy oraz starannie naklejać je na karty katalogowe.

REDAKCJA

INFORMACJA**o zakończeniu I-szego etapu współzawodnictwa
„Moja biblioteka pomaga kształcącym się”**

Ogłoszony przez Wydział Kultury PWRN i Wojewódzką Bibliotekę Publiczną w Katowicach, w dniu 1. XII. 1972 r. I-szy etap współzawodnictwa „Moja biblioteka pomaga kształcącym się” został zakończony 31. XII. 1973 r.

Do współzawodnictwa przystąpiły 24 biblioteki centralne, zgłaszając udział 231 placówek terenowych. Powołane w zw. ze współzawodnictwem komisje miejskie i powiatowe oceniły ;

- stopień rozeznania wśród bibliotekarzy co do ilości kształcących się czytelników jak i kierunków ich nauki,
- umiejętność uzupełnianie księgozbioru z różnych dziedzin wiedzy i jego propagandę,
- organizację katalogów i ich funkcję informacyjną.
- tworzenie nowych, uzupełnianie i udostępnianie zestawów bibliograficznych,
- wypożyczenia międzybiblioteczne.

Wojewódzka Komisja Konkursowa, na podstawie nadesłanych przez komisje protokółów, przyznała :

10 nagród zespołowych w tym	
dla kierowników	a 600,—
dla pracowników	a 400,—
42 nagrody indywidualne	a 400,—

Nagrody zostały przesłane bezpośrednio do wyróżnionych bibliotekarzy.

R E G U L A M I N**II etapu współzawodnictwa bibliotek publicznych woj. katowickiego
„MOJA BIBLIOTEKA POMAGA KSZTAŁCĄCYM SIĘ”**

Wydział Kultury i Sztuki Urzędu Wojewódzkiego i Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Katowicach, ogłaszają II etap współzawodnictwa bibliotek pod hasłem „Moja biblioteka pomaga kształcącym się”.

1. Celem organizowanego, II etapu, współzawodnictwa jest kontynuacja i podnoszenie na wyższy poziom form pracy z czytelnikiem kształcącym się.

2. Do współzawodnictwa, za zgodą Komisji, mogą przystąpić również te biblioteki, które nie brały udziału w I etapie.
Biblioteki zgłaszają swój udział we współzawodnictwie poprzez nadesłanie karty zgłoszenia do biblioteki centralnej, w terminie do 15 stycznia 1974 r.; biblioteki centralne zawiadomią Wojewódzką Bibliotekę Publiczną odrębnym pismem, do dnia 31 stycznia 1974 r.
 3. W II etapie stosowane będą oddzielne kryteria oceny :
 - dla placówek z czytelnią posiadającą samodzielnego pracownika,
 - dla placówek, których czytelnia nie posiada samodzielnego pracownika
 - dla pozostałych placówek.
 4. Podstawą oceny w II etapie współzawodnictwa będą wyniki uzyskane w obsłudze czytelników uczących się stacjonarnie, zaocznie i korespondencyjnie.
W tym celu Komisje Powiatowe (Miejskie) analizować będą :
 - a) stopień rozeznania w kierunku dokształcania się czytelników,
 - b) gromadzenie księgozbioru i jego opracowanie,
 - c) wypożyczenia literatury pozabeletrystycznej,
 - d) wykorzystanie księgozbioru i doskonalenie warsztatu informacyjnego,
 - e) działalność informacyjną w stosunku do kształcących się.
 5. II etap współzawodnictwa przeprowadzony będzie od 1 listopada 1973 r. do 31 października 1974 r. Przewiduje się tylko eliminacje powiatowe i miejskie w miastach wydzielonych; winny się one zakończyć do 15 listopada 1974 r.
 6. Oceny osiągnięć poszczególnych placówek w zakresie współzawodnictwa dokonywać będą Komisje, które działały w I etapie.
Organizatorzy przygotowują wzór sprawozdania, pomocny w ocenianiu pracy placówek.
 7. Po dokonaniu oceny, najlepsze placówki otrzymają nagrody Powiatowych (Miejskich) Komisji Współzawodnictwa.
Fundusze na ten cel zabezpieczają organizatorzy.
-

Sprawy bibliotek i czytelnictwa na Śląsku Opolskim - na łamach prasy

W październiku 1973 r. odbyła się w Opolu sesja, poświęcona współpracy opolskich towarzystw regionalnych ze środowiskiem pracowników nauki.

W miesięczniku „Opole” (nr 12/73 r.) ukazały się fragmenty wystąpień pracowników Instytutu Śląskiego opatrzone wspólnym tytułem — „**Nauka a region**”.

Ważne i interesujące, szczególnie nas, bibliotekarzy, problemy przedstawił dr Czesław Wawrzyniak stwierdzając m.in.: „Mówiąc o badaniach nad problematyką upowszechniania kultury i aktywizacji kulturalnej społeczeństwa w wymiarze subregionalnym, powiatowym czy lokalnym mamy na uwadze przede wszystkim pracowników i działaczy kulturalno-oświatowych, związanych z danym terenem swą działalnością oraz rzeczywistymi i potencjalnymi zainteresowaniami badawczymi. Spora grupa osób zatrudnionych w placówkach kulturalnych, w tym głównie osoby z wyższymi studiami oraz aktywni w kulturze nauczyciele, wymaga odpowiedniej opieki organizacyjno-metodologicznej ze strony instytucji naukowych, OTKO i stowarzyszeń regionalnych, opartej na racjonalnym podziale zadań. Potrzeba stymulowania tego typu prac wynika także ze słusznej zasady, że każdej formie działalności kulturalnej powinno towarzyszyć badanie skuteczności jej realizacji, prowadzące w konsekwencji do ulepszania i doskonalenia metod działania. (...)

Istnieje możliwość podejmowania badań w oparciu o materiały urzędowe i rzetelnie gromadzone dane statystyczne, a zwłaszcza w oparciu o materiały o charakterze empirycznym, na temat kształtowania się funkcji i roli kulturotwórczej placówek w rodzaju bibliotek, domów kultury, klubów, świetlic, muzeów, placówek kształcenia i wychowania artystycznego, działających w różnych środowiskach społecznych.

Istnieje potrzeba opracowywania monografii wybranych instytucji tego typu. Ze sprawą kształtowania się funkcji instytucji kulturalnych łączy się zagadnienie dorobku i perspektyw społecznego ruchu kulturalnego i artystycznego (...)

Ważnym z pozycji pedagogiki społecznej, jest zagadnienie metod pracy kulturalno-oświatowej, szeroko pojętych metod propagandy książki oraz ich efektywność.

Z tym wiąże się zagadnienie badań nad strukturą publiczności oraz motywami uczestnictwa w działalności różnych placówek kulturalno-oświatowych, badania nad niezawodową twórczością i samorodną erudycją, badania nad rolą i osobowością pracowników kultury i działacza społeczno-kulturalnego ...

„Kwartalnik Nauczyciela Opolskiego” (nr 2-3/73) zamieścił obszerny artykuł PIOTRA SKARBKA — **Działalność kulturalno-oświatowa szkół średnich w powiecie prudnickim w latach 1945-1970.**

Publikacja składa się z następujących rozdziałów :

1. Kółka zainteresowań
2. Wycieczki szkolne
3. Rocznice, święta i uroczystości szkolne
4. Kontakty szkół z pisarzami i artystami
5. Prace społecznie użyteczne
6. Sport w szkołach
7. Praca bibliotek szkolnych.

Autor przytacza liczne fakty oraz dane liczbowe, m.in. stan księgozbiorów w poszczególnych bibliotekach szkolnych.

Wspomina o wieczorze autorskim Gustawa Morcinka w Liceum Zeńskim w Prudniku w dniu 14 grudnia 1948 r.

Autor „Wyrąbanego chodnika” napisał wówczas w kronice szkoły : „... tyle serca i słońca nie znalazłem w żadnej szkole w Polsce...”.

O pracy bibliotek szkolnych P. Skarbek pisze m. in. : „Dużą rolę w procesie wychowania i nauczania odegrały biblioteki szkolne. Powołane do życia w różnych okresach czasu miały przybliżyć książkę młodzieży”.

Początki tej pracy nie były łatwe. W 1945 roku problem zaopatrzenia szkół w książki był bardzo trudny do zrealizowania. Księgozbiory przywożone przez napływającą ludność nie zawsze zawierały potrzebny zestaw lektur szkolnych. Pismo urzędowe z dnia 19 stycznia 1946 roku dotyczące zakładania bibliotek szkolnych zalecało gromadzenie zbiorów poprzez zakup i prenumeratę czasopism centralnie zatwierdzonych do użytku szkolnego.

W opłakanym stanie znajdowały się pomieszczenia przeznaczone na biblioteki szkolne. Zależki księgozbiorów szkolnych stanowiły książki pochodzące głównie z darów uczniów i ich rodziców. W latach 1945-1949 spełniały one rolę jedynych podręczników szkolnych i służyły do nauki języka polskiego”.

Halina Balaszczuk

WBP Katowice

Literatura dla dzieci - tematem seminarium

W pierwszych dniach grudnia 1973 r. odbyła się w Warszawie sesja naukowo-literacka na temat „Funkcji baśni i literatury fantastycznej w wychowaniu i kształtowaniu osobowości dziecka”. Organizatorami sesji byli: Koło Przyjaciół Książki dla Dzieci i Młodzieży Warszawskiego Oddziału ZLP, Biblioteka Publiczna m. st. Warszawy, Biblioteka im. E. Raczyńskiego w Poznaniu, Redakcja miesięcznika społeczno-kulturalnego „Nurt” i Towar-

rzystwo im. Marii Konopnickiej. Spotkanie zgromadziło twórców literatury dziecięcej, historyków literatury, krytyków, psychologów, pedagogów, wydawców i bibliotekarzy.

Mimo nieobecności niektórych zapowiadanych referentów m. in. Juliana Krzyżanowskiego, Doroty Simonides, Jerzego Cieślukowskiego, uczestnikom sesji znana była treść wszystkich referatów, gdyż ich kopie organizatorzy zostali wcześniej.

Na sesji sporo miejsca poświęcono wiodącej i inspiratorskiej roli folkloru w literaturze fantastycznej. Jerzy Cieślukowski w referacie pt. „O krasnoludkach i sierotce Marysi” Marii Konopnickiej antycypacją współczesnej baśni wiejskiej umożliwił nowe spojrzenie na książkę, o której, zdawałoby się, powiedziano już wszystko; zagadnienie folkloru, nie tylko wiejskiego, przedstawiła Dorota Simonides w referacie: „Fantastyka baśni i innych tekstów folklorystycznych w życiu dziecka”. Gertruda Skotnicka w swoim referacie zajęła się elementami folkloru w baśniach twórców z Wybrzeża. Znakomity krytyk literatury dziecięcej Krystyna Kuliczowska w pracy pt. „Fantastyka i metafora” mocno akcentowała konieczność wyodrębnienia obok bajki klasycznej (ludowej), opowiadania fantastycznego science-fiction — typu bajki współczesnej określonej przez Stanisława Lema terminem „fantasty”. Granicę pomiędzy science-fiction a fantasty określił Ryszard Handke w referacie „Baśń a fantastyka naukowa”.

Poza wystąpieniami znawców literatury w czasie sesji wypowiadali się: psycholog — Maria Tyszkowska, przedstawiając zagadnienie recepcji baśni przez dziecięcego odbiorcę, oraz bibliotekarz — Izabella Stachelska, która przygotowała referat pt. „Baśnie, bajki oraz opowiadania i powieści fantastyczne w bibliotekach dla dzieci i młodzieży”.

W podsumowaniu stwierdzić należy, iż sesja spełniła oczekiwania zarówno organizatorów jak i uczestników, a burzliwe dyskusje toczone w czasie jej trwania pozwalają wyciągnąć m. in. następujące wnioski;

- bajka spełnia i spełniać będzie w życiu dziecka ważną rolę.
- oba typy bajek wymienione przez K. Kuliczowską tj. bajka klasyczna i bajka współczesna, mają to samo znaczenie,
- twórcy bajki klasycznej winni sięgnąć do Kolberga, którego prace stanowią doskonałe źródło inspiracyjne,
- bajka nowoczesna, mimo swej wielowarstwowości, jest zrozumiała dla młodego czytelnika.

Nowości o Śląsku

GALERIA MALARSTWA POLSKIEGO. Wrocław 1973 Muzeum Śląska Opolskiego ss. 41, tabl. 26

Muzeum Śląska Opolskiego posiada stosunkowo bogatą galerię malarstwa polskiego. W ciągu 25 lat swego istnienia zgromadzono w nim około 600 obrazów, reprezentujących malarstwo polskie od XVII wieku do czasów współczesnych.

Katalog zaopatrzone w notki biograficzne poszczególnych malarzy i bardzo dobre fotografie oryginałów obrazów. Wydawnictwo ma na celu popularyzację, wśród szerokich kręgów społeczeństwa, zbiorów Muzeum Śląska Opolskiego. Katalog będzie szczególnie przydatny w pracy nauczycieli, organizujących wycieczki szkolne.

Marcinkowa Janina, Sobczyńska Krystyna: FOLKLOR GÓRNEGO ŚLĄSKA Warszawa 1973 Centralny Ośrodek Metod. Upow. Kult. ss. 365 alb. 4.

Centralny Ośrodek Metodyki Upowszechniania Kultury zainicjował serię wydawnictw folklorystycznych. „Folklor Górnego Śląska” to praca przeznaczona głównie dla artystycznych zespołów amatorskich. Zawiera autentyczne formy folkloru i służyć może do opracowania widowisk scenicznych czy scenariuszy.

Teksty pieśni, melodie, tańce, obrzędy i zwyczaje zacierpnięte zostały zarówno z publikacji jak i drogą bezpośrednią (lata 1967-1970), od informatorów wiejskich.

Mikołajewicz Zbigniew: URBANIZACJA WSI W WOJEWÓDZTWIE OPOLSKIM. Opole 1973 Inst. Śląski w Opolu ss. 111, bibliogr.

Na Opolszczyźnie przemiany zachodzące na wsi są inne niż w pozostałych regionach Polski, gdzie masowa emigracja ludności wiejskiej do miast jest zjawiskiem powszechnym.

W woj. opolskim miasta charakteryzują się umiarkowanym tempem przyrostu ludności, a same wsie podlegają szybkim procesom urbanizacji.

Autor przedstawia te zjawiska w kolejnych rozdziałach książki omawiając ekonomiczne, demograficzne, przestrzenne i społeczne aspekty urbanizacji.

Przewłocki Jan; FRANCUSKIE ZAINTERESOWANIA GÓRNYM ŚLĄSKIEM. Katowice 1973 „Śląsk” ss. 87.

W książce tej J. Przewłocki przedstawia stanowisko Francji wobec problemów Górnego Śląska w wielu jego przełomowych momentach dziejowych. Autor prezentuje czytelnikowi dowody świadczące o tym, iż przyjaźń polsko-francuska ma wieloletnie tradycje i wyrosła między innymi, z żywego zainteresowania Francji Górnym Śląskiem w okresie powstań i plebiscytu.

Francja pierwsza spośród krajów Zachodnich, uznała polską granicę na Odrze i Nysie Łużyckiej i tym samym potwierdziła słuszność powrotu Śląska do Macierzy.

W książce omówiono takie zagadnienia jak: Górny Śląsk we francuskich koncepcjach politycznych do traktatu wersalskiego w 1914 r. i w okresie Powstań Śląskich; poglądy francuskich kół politycznych, gospodarczych i społecznych na problemy górnośląskie w okresie międzywojennym, oraz stosunek Francji do zachodnich granic Polski w dobie współczesnej.

Walczak Jan: RUCH ROBOTNICZY W ZAGŁĘBIU DĄBROWSKIM W LATACH 1918-1926.
Katowice 1973 ss. 334.
Śląski Instytut Naukowy w Katowicach.

Zagłębie Dąbrowskie należy do głównych ośrodków polskiego ruchu robotniczego. W powyższej pracy dzieje ruchu robotniczego na terenie Zagłębia przedstawiono w okresie od odzyskania niepodległości w listopadzie 1918 r., do zamachu stanu, dokonanego przez Józefa Piłsudskiego w maju 1916 r.

Autor starał się ukazać wszystkie ważniejsze, polityczne i zawodowe, kierunki tego ruchu, zarówno klasowego jak i nieklasowego. Należy zaznaczyć, że dzieje ruchu robotniczego w Zagłębiu nie były do tej pory przedmiotem szerszych badań poza przyczynkami, artykułami i wąskimi opracowaniami.

Uniwersytet Śląski. Katowice
1973. „UNIwersYTET SŁĄSKI”
ss. 50.

Z okazji 5-lecia swego istnienia Uniwersytet Śląski wydał informator okolicznościowy z bogatym komentarzem obrazującym powstanie i rozwój tej najmłodszej w Polsce Uczelni. W publikacji znajduje się wykaz katedr i kierunków studiów oraz zestaw zdjęć, ilustrujących codzienne życie Uniwersytetu i jego słuchaczy.

Informator można popularyzować wśród młodzieży szkół średnich, szukającej informacji o różnych kierunkach studiów.

Wieści z bibliotek

WOJ. KATOWICKIE

Nowy pawilon biblioteczny dla filii Miejskiej Biblioteki Publicznej w Gliwicach

Otwarcie roku kulturalno-oświatowego 1973/74 zbiegło się z uroczystością oddania do użytku nowej, 20-tej z kolei, filii przy MBP w Gliwicach, na największym osiedlu — Sikorniki.

Otwarcia nowej placówki dokonano 24 września 1973 r. W uroczystości, połączonej ze spotkaniem działaczy kultury, udział wzięli m. in.: Sekretarz KP PZPR — Jan Borowski, Przewodniczący MRN — Józef Antosz, Dyrektor Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej — Andrzej Korzon.

Biblioteka zajmuje dużą część wolnostojącego pawilonu, położonego w centrum osiedla, w sąsiedztwie punktów usługowych. Właścicielem budynku jest Międzyzakładowa Spółdzielnia Mieszkaniowa; jego użytkownikami, obok biblioteki są; administracja osiedla i Klub „Ruch-u”.

Pomieszczenia zajmowane obecnie przez bibliotekę, wg. planu architektonicznego, miały inne przeznaczenie; ponieważ jednak wzięto pod uwagę określony przekrój społeczny ludności osiedla Sikorniki oraz jej podstawowe potrzeby, zdecydowano o urządzeniu w nowym obiekcie filii bibliotecznej. Biblioteka przejęła pomieszczenia w maju 1973 r. Do chwili otwarcia trwały prace związane z przygotowaniem lokalu i księgozbioru.

Biblioteka zajmuje pomieszczenia o powierzchni ogółem 459 m²

w tym: parter

- szatnia dla czytelników 20 m²
- czytelnia naukowa z pokojem do nauki języków obcych 156 m²

piętro

- wypożyczalnia dla dorosłych 190 m²
- wypożyczalnia dla dzieci 68 m²
- holl — palarnia z telewizorem odbierającym kolorowy program 25 m²

Na parterze budynku znajdują się dwa niewykorzystane, kryte tarasy; władze miejskie postanowiły w najbliższym czasie zaadoptować je dla potrzeb czytelnicy czasopism. Ponadto w bibliotecznej części pawilonu znajdują się; pokój dla bibliotekarzy, bufet i zaplecze gospodarczo-sanitarne.

W dniu otwarcia księgozbiór biblioteki liczył 9600 woluminów, w tym tylko dla czytelnicy naukowej, dysponującej 30 miejscami siedzącymi dla czytelników, zgromadzono 2700 książek.

Placówka urządzona jest estetycznie, wyposażona w funkcjonalny sprzęt biblioteczny, wykonany przez Rzemieślniczą Spółdzielnię Zaopatrzenia i Zbytu „Metal” w Katowicach. Cały księgozbiór oprawiono w folię.

Do końca listopada w nowej placówce zarejestrowano 1335 czytelników.

Anna Pietras

Odszedł na emeryturę

W listopadzie 1973 roku odszedł na emeryturę kol. Zbigniew Czarnogórski, dyrektor Powiatowej Biblioteki Publicznej w Cieszynie, zasłużony pracownik kultury naszego województwa.

W latach 1950-1954 Zbigniew Czarnogórski był Starszym Asystentem Biblioteki Naukowej Śląskiej Akademii Medycznej. Po przeniesieniu się w roku 1954, do pow. cieszyńskiego, rozpoczął pracę jako kierownik Powiatowej Biblioteki Publicznej w Cieszynie, zajmując się równocześnie organizowaniem cieszyńskiego oddziału SBP, którego prezesem jest do tej pory.

Za całokształt pracy społecznej i zawodowej Zbigniew Czarnogórski został odznaczony przez Radę Państwa Medalem X-lecia PRL oraz Złotym Krzyżem Zasługi.

VII Dni Książki Społeczno-Politycznej w województwie opolskim

Nad tegorocznymi Dniami Książki Społeczno-Politycznej w woj. opolskim patronat objęło wydawnictwo „Iskry”. Było ono współorganizatorem wystawy książki społeczno-politycznej, zorganizowanej w Opolskim Klubie Międzynarodowej Prasy i Książki.

„Iskry” sfinansowały również 19 spotkań autorskich z: Kazimierzem Dżiewanowskim, Lucjanem Wolanowskim, Jerzym Lovellem, Jerzym Bronisławskim, Januszem Janickim, Igorem Smałkowskim, Krzysztofem Baranowskim, Kazimierzem Sławińskim, Jerzym Kraszewskim i Jerzym Redlichem.

WiMBP w Opolu, w porozumieniu z Instytutem Śląskim, zorganizowała 40 wygłoszonych przez pracowników Instytutu prelekcji dotyczących w większości aktualnych problemów naszego regionu.

W ramach Dekady zorganizowano również, wspólnie z CFO „Filmos” i Wydziałem Kultury PWRN, przegląd filmów społeczno-politycznych, poprzedzonych prelekcją doc. dr Adama Suchońskiego z opolskiej WSP, na temat funkcji i metodyki wykorzystywania filmów o tematyce społeczno-politycznej.

WSPÓLPRACA BIBLIOTEK TERENOWYCH Z NOWYMI WŁADZAMI

Zrozumienie dla spraw kultury ze strony nowych władz administracyjnych zaczyna owocować. Wynikiem tego jest duża poprawa bazy niektórych bibliotek w powiecie opolskim w roku 1973.

W Gminie Przywory Opolskie na trzy biblioteki dwie uzyskały nowe estetyczne lokale — GBP w Przyworach Op. i FB w Malinie, a lokal Filii Bibliot. w Grudzicach został gruntownie odremontowany. Biblioteka Publiczna Gminy w Przyworach Op. pod względem urządzenia i wyposażenia zalicza się do najlepszych w powiecie.

Gminy, w których zainteresowanie władz spowodowało również korzystne zmiany w sytuacji lokalowej i wyposażeniu bibliotek to gmina Tarnów Opolski, Łubniany (FB w Jelowej) i Pokój.

W innych gminach obserwujemy wzrastające zainteresowanie sprawami bibliotecznymi; mamy więc podstawy aby sądzić iż nastąpią dalsze, pozytywne zmiany w bazie lokalowej bibliotek.

GOŚCIE Z POCZDAMU NA OPOLSZCZYZNIE

W dniach 5-7 listopada 1973 r. WiMBP w Opolu gościła delegację bibliotekarzy z Naukowej Biblioteki Publicznej w Poczdamie. W skład delegacji wchodził kol. kol. Ilse Schumann — zastępca dyrektora UBP w Poczdamie, Jurgen Kraft i Jochen Kranert. Nasi goście zwiedzili i zapoznali się z działalnością PiMBP w Ostrzeszowie (woj. poznańskie), Biblioteki Publicznej Gminy Przywory i Biblioteki Zakładowego Domu Kultury Huty „Małapanew” w Ozimku (pow. opolski).

Pobyt poczdamskich bibliotekarzy zakończył się ustaleniem kierunków współpracy na 1974 r. Rok przyszedł będzie rokiem realizacji ciekawego i bardzo konkretnego programu współpracy Naukowej Biblioteki Publicznej w Poczdamie i WiMBP w Opolu.

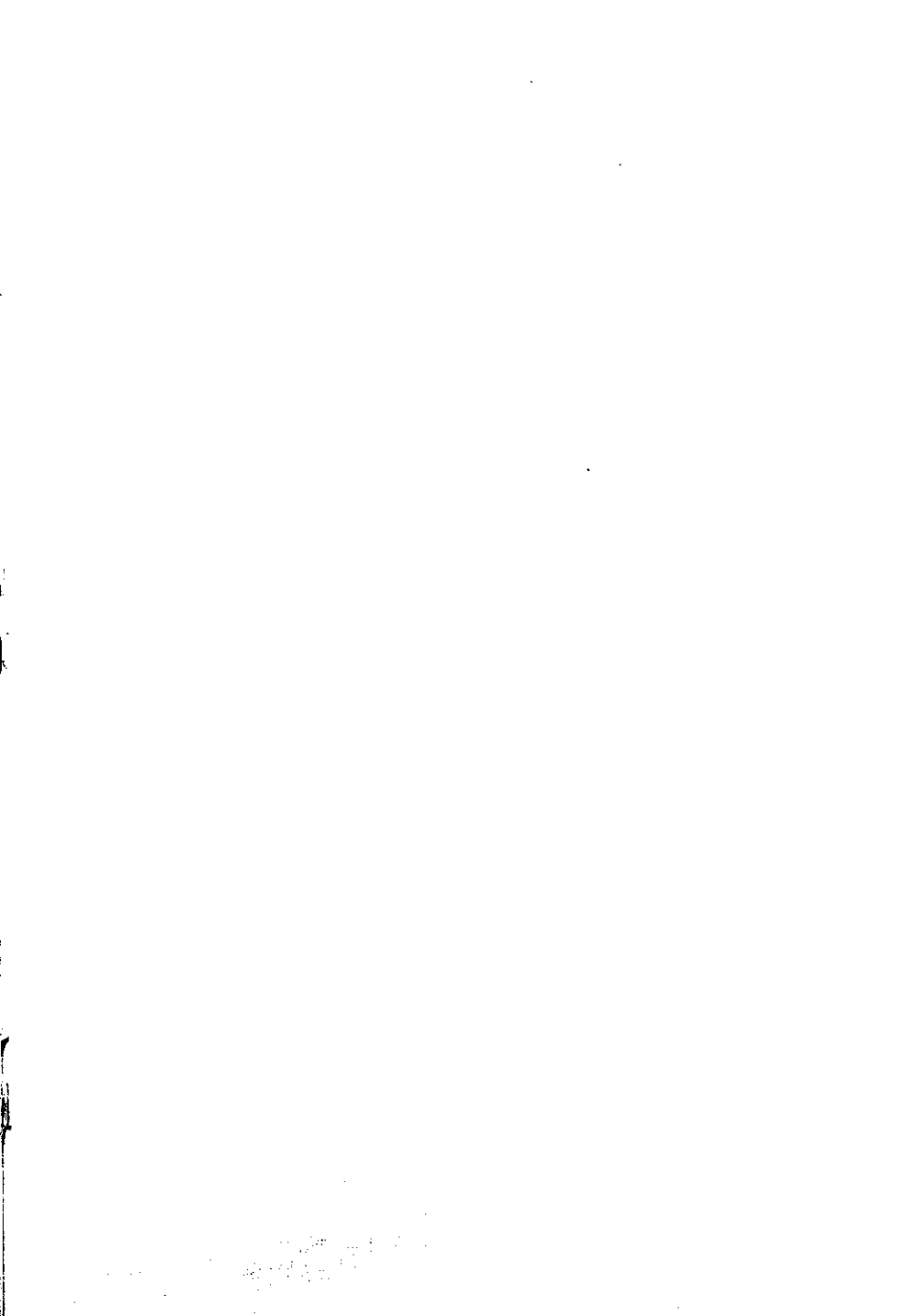
(ich)

WYBORY NOWYCH WŁADZ OPOLSKIEGO ODDZIAŁU STOWARZYSZENIA BIBLIOTEKARZY POLSKICH

W dniu 10 grudnia 1973 r. odbyło się zebranie sprawozdawczo-wyborcze opolskiego Oddziału SBP, skupiającego ponad 80 osób pracujących w: Pedagogicznej Bibliotece Wojewódzkiej, Wyższej Szkole Pedagogicznej, bibliotekach publicznych miasta i powiatu opolskiego, bibliotekach szkolnych, związkowych i innych.

Przewodniczącą Zarządu Oddziału wybrano ponownie mgr Halinę Gąszczyńską z WiMBP.

(M. F.)

Materiały do kartoteki zawartości

„Pomagamy sobie w pracy“ numer 4 z 1973 r.

Biblioteka — współpraca — ośrodki informacji

Żmigrodzki Zbigniew: Współpraca bibliotek i ośrodków informacji w Częstochowskim Okręgu Przemysłowym. Pomagamy sobie w pracy 1973 nr 4 s. 3—5.

Dyskusja — L. Bielas: Sławna jak Sarajewo

Radziszewska Anna: Dyskusja nad książką Leona Bielasa „Sławna jak Sarajewo” Katowice 1973 „Śląsk”. Pomagamy sobie w pracy 1973 nr 4 s. 34—38.

Katowice, wojew. — biblioteki publiczne — kronika

Kronika. Województwo katowickie. Pomagamy sobie w pracy 1973 nr 4 s. 52—53.

Koła przyjaciół bibliotek

Stypa Irena: X lat działalności Koła Przyjaciół Bibliotek przy MBP w Chorzowie. Pomagamy sobie w pracy 1973 nr 4 s. 39—42.

Konkurs — bibliotekarz — wspomnienia

Konkurs na wspomnienie bibliotekarzy. Pomagamy sobie w pracy 1973 nr 4 s. 31—33.

Konkurs — konspekt — region

Sakowska Helena, Grobosz Urszula: Sławna przeszłość i bogata przyszłość naszego regionu. (Konspekt konkursu). Pomagamy sobie w pracy 1973 nr 4 s. 26—28.

Księgozbiór — gromadzenie

Mach Stanisława: Gromadzenie, popularyzacja i wykorzystanie literatury regionalnej. Pomagamy sobie w pracy 1973 nr 4 s. 6—10.

Księgozbiór — opracowanie

Skalska Aniela: Opracowanie księgozbioru w PiMBP w Lublińcu. Pomagamy sobie w pracy 1973 nr 4 s. 10—12.

Montaż — Polska

Kubiak Tadeusz: Dialogi o ojczyźnie. Pomagamy sobie w pracy 1973 nr 4 s. 20—25.

Opole, wojew. — biblioteki — 1973

Sprawy bibliotek i czytelnictwa na Śląsku Opolskim. Pomagamy sobie w pracy 1973 nr 4 s. 47—48.

**Opole, wojew. — biblioteki
publiczne — kronika**

Kronika, Województwo opolskie.
Pomagamy sobie w pracy 1973
nr 4 s. 53—54.

**Ośrodki informacji
zob. też**

Biblioteka — współpraca — oś-
rodkki informacji.

Polska — montaż

Kubiak Tadeusz: Dialogi o oj-
czyźnie. Pomagamy sobie w pracy
1973 nr 4 s. 20—25.

Polska — scenariusz — wystawa

Gąszczyńska Halina: Wystawa
w roku 30-lecia PRL. Wskazówki
metodyczne i projekt. Pomagamy
sobie w pracy 1973 nr. 4 s. 13—20.

Rocznice kulturalne

Ważniejsze rocznice przypadające
na rok 1974. Pomagamy sobie
w pracy 1973 nr 4 s. 49.

Śląsk — zestaw bibliograficzny

Kościów Janina: Przegląd ksią-
żek o Śląsku. Pomagamy sobie
w pracy 1973 nr 4 s. 43—46.

**Współpraca — biblioteka
— ośrodki informacji**

Zmigrodzki Zbigniew: Współpraca
bibliotek i ośrodków informacji
w Częstochowskim Okręgu Prze-
mysłowym. Pomagamy sobie w
pracy 1973 nr 4 s. 3—5.

Wymiana doświadczeń

Kwiatkowska Alicja: Opolscy bi-
bliotekarze w NRD. Pomagamy
sobie w pracy 1973 nr 4 s. 49—52.

Wystawa — scenariusz — region

Haas Amalia: Stare i nowe na-
szej ziemi. (Scenariusz wystawy).
Pomagamy sobie w pracy 1973
nr 4 s. 28—30.

Wystawa — scenariusz — Polska

Gąszczyńska Halina: Wystawa
w roku 30-lecia PRL. Wskazówki
metodyczne i projekt. Pomagamy
sobie w pracy 1973 nr 4 s. 13—20.

Zestaw bibliograficzny — Śląsk

Kościów Janina: Przegląd ksią-
żek o Śląsku. Pomagamy sobie
w pracy 1973 nr 4 s. 43—46.

